

«HET BRUIJSEL»

VOGELWACHT

UDEN E.O.

WAT DOET VOGELWACHT UDEN?

Vogelwacht Uden e.o. (en omgeving) is een zelfstandige vereniging die zich actief inzet voor alle, in de vrije natuur, levende vogels. De belangrijkste doelstellingen zijn:

- Directe bescherming van vogels en hun biotoop.
- Het behouden en creëren van nestgelegenheid voor vogels.
- Belangstelling kweken voor vogels bij een groot publiek.
- Deelname aan landelijke en provinciale activiteiten m.b.t. vogelstudie en inventarisatie.

Om de doelstellingen te realiseren worden tal van activiteiten georganiseerd, waaronder:

- Publiekswandelingen zowel in het Udense Maashorstgebied als de omliggende dorpen.
- Excursies naar waardevolle natuurgebieden in Nederland en ook daarbuiten.
- Film- en dia-avonden in het eigen clubgebouw, de Groenhoeve.
- Vogelcursussen voor leden en niet-leden.
- Houden van lezingen voor scholen, verenigingen en instanties.
- Geven van voorlichting op tentoonstellingen en open zondagen.
- Verzorgen van publicaties in diverse media en tijdschriften.

Naast de hierboven genoemde educatieve middelen verleent Vogelwacht Uden ook daadwerkelijke hulp aan de vogels door middel van:

- Het plaatsen en onderhouden van nestkasten (zang-, stootvogels en uilen).
- Herstel en beheer van kleinschalige natuurgebieden in Uden en omgeving.
- Beheer en onderhoud van de kunstmatige oeverwaluwenwand op het Hemelrijk.
- Het plaatsen van nestbeschermers voor weidevogels.
- Wintervoeding aan vogels in nood (in geval van strenge en langdurige vorst).

Andere activiteiten van de Vogelwacht zijn:

- Het inventariseren van diverse (broed)vogelsoorten in het Maashorstgebied.
- Het opstellen van beleidsplannen en aanbevelingen ten aanzien van Gemeentes en Overheden om zodoende voor de belangen van de natuur en in het bijzonder de vogels op te komen.
- Ten behoeve van Vogelwacht Uden, I.V.N.-Uden en de Kinderboerderij het exploiteren en onderhouden van het gezamenlijke onderkomen, de Groenhoeve.
- Het plaatsen van schuil- en observatiehutten.
- In samenwerking met het I.V.N.-Uden actief deelnemen aan het Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (V.L.U.). Het behouden en herstellen van kleine landschapselementen in Uden en omgeving.
- Het samenstellen en uitgeven van een eigen verenigingsblad "Het Bruujsel".

Vogelwacht Uden werkt samen met provinciale en landelijke organisaties op het gebied van:

- Inventarisaties, waaronder het Broedvogel Monitoring Project (B.M.P.), wintervogeltellingen en de Vogeltrek-teldag in de Maashorst.
- Het ringen en registreren van o.a. stootvogels, kerkuilen en zangvogels.
- Controle op de naleving van de (nieuwe) Vogelwet.

Wilt u actief meedoen of een financiële bijdrage geven?

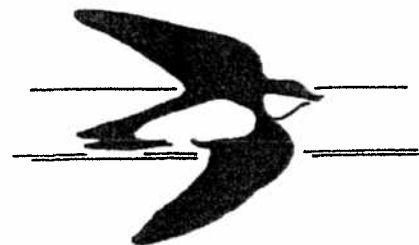
- De jaarcontributie bedraagt € 14,00 per persoon.
- Gezinsleden betalen € 6,00.
- Het éénmalig inschrijfgeld bedraagt € 2,50.
- Per adres ontvangt men ieder kwartaal "Het Bruujsel".

Voor inlichtingen en lidmaatschap:

- Secretariaat: Liesbeth Verkaar, Oliemolenstraat 53 - 5402 LH UDEN.
Telefoon: 0413-265397 of E-mail: verkaar33@zonnet.nl

Website Vogelwacht Uden: <http://members.lycos.nl/vogelwachtuden/>

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28, Uden
Tel.: 0413-269804
- Secretaris** : Liesbeth Verkaar
Oliemolenstraat 53, Uden
Tel.: 0413-265397
- Penningmeester** : Anita van den Acker
Raam 523, Uden
Tel.: 0413-253151
- Bestuursleden** : Peter van de Braak, Esther Rutten-Maas en Johan van Roosmalen.
- Bankrelatie** : ABN-AMRO Uden, rekeningnummer: 60.99.68.254

“HET BRUUIJSEL” - nummer 3 - 2003

- Redactieleden** : Margreet Hoefnagels, Jan-Willem Hermans, John Hermans, Peter Noy
Don-Alexander van Bergen, Liesbeth Verkaar en Jolanda Rutten.
- Typewerk** : Anita van den Acker
Raam 523, Uden
Tel.: 0413-253151
E-mail: a.v.d.acker@jbz.nl
- Marieke Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
- Eindredactie + Kopij** : Peter Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
E-mail: pknoy@hetnet.nl
- Omslag** : Drukkerij Van Tuijl, Esp 219 te Eindhoven, tel.: 040-2435705
- Drukwerk** : Theo Thijssen en Wim Hoefs (faciliteiten: Basisschool De Vlonder)
- Verspreiding** : Sandra van de Burgt en Lies Schoenmakers

“HET BRUUIJSEL” verschijnt 4x per jaar in een oplage van 180 exemplaren

- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047
- Website Vogelwacht** : <http://members.lycos.nl/vogelwachtuden/>

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven.
Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

Inhoudsopgave

Colofon.....	Redactie	01
Inhoudsopgave	Redactie	02
Mededelingen Redactie.....	Margreet Hoefnagels	03
Van de Bestuurstafel... ..	Liesbeth Verkaar	04
Een dagje vogels kijken in de Oostvaardersplassen.....	Alexander Vesters en Jan Verhoeven	07
Digiscoping	Peter van de Braak	12
Een bijzondere waarneming op 8 juli 2003	Adrie Nijssen	13
In de kijker...“Werkgroep V.L.U.”	Liesbeth Verkaar	14
Bijzondere Waarnemingen.....	Peter van de Braak	17
Schotland, juni 2003	Toy Janssen	18
Een seizoen roofvogelen	Pieter van der Voort jr.	21
In gesprek met... Wil Willems	Margreet Hoefnagels	22
Een vierling in de tuin.....	Aad van Toor	23
Maashorstwandeling, 6 juli 2003	Stijn van Gils	24
Excursie Amsterdamse Waterleidingduinen (AWL)	Esther Rutten	25
Jaarverslag werkgroep Nestkasten	Harry van Dijk	27
Wetenschappelijk... ..	Don-Alexander van Bergen	28
Vogel onder de loep... de Spreeuw	Liesbeth Verkaar	30
Theo en Joke op vakantie.....	Joke van den Boogaard en Theo van der Velden	32
Maandagavondwandeling Estersbroek, 23 juni 2003	Stijn van Gils	35
Vogels in onze tuin	Jolanda Rutten	36
Werkgroep VLU, programma 2003-2004.....	Jan-Willem Hermans	38
Broedsucces op het Hemelrijk!	Marc Poulussen	40
Vogelwacht - Winkel	Aad van Toor	42
Advertenties	Bestuur	43

Mededelingen van de Redactie

Wat was het heet.... Wat werd er gezocht... Wat werd er ook veel gelegen om maar koel te blijven.... Welke vogelaar heeft nog de puf gevonden om op stap te gaan, of een stukje bij elkaar te denken voor ons blad? Esther Rutten bijvoorbeeld. Zij ging op 29 juni mee naar de Waterleidingduinen. Of ze door de zweetdruppeltjes ook wat gezien heeft kun je lezen in haar verslag. Wat eerder, op 4 mei, gingen Jan Verhoeven en Alexander Vesters een dagje vogels kijken in de Oostvaardersplassen. Hun verslag van vier pagina's geeft wel aan dat het minstens een lange dag moet zijn geweest met heel veel bezienswaardigs. Als je ook eens die kant op wilt kijk dan eerst eens op je computer bij Rijkswaterstaat, want die wil de Oostvaardersdijk autoluw maken. Er gaat een nieuwe weg aangelegd worden, lekker rustig voor ons dus. Hoe het precies zit en vanaf wanneer moet je even nakijken.

Toy Janssen is naar Schotland geweest en vertelt over de vogels en de natuurgebieden aldaar. Diezelfde Toy had ook een heel bijzondere waarneming bij de telpost. Daar belandde niet een oververmoeide eend in de sloot, maar een overjarig Dafje met een dolgelukkige koopster van een langgezochte lampenkap. Als Toy er niet over geschreven heeft moet je hem er maar eens naar vragen, want het is een prachtverhaal. Dat de zomer voorbij is merken we ook aan de verslagen van enkele werkgroepen die al binnen zijn. De werkgroep oeverzwaluwen kreeg een aangename verrassing te verwerken: tegen alle verwachting in nestelden minstens veertig paartjes in de nauwelijks onderhouden wand! De werkgroepen Stootvogels en Nestkasten hebben hun gegevens bij elkaar en ze hebben geprobeerd er een smakelijk verslag van te maken.

Digiscoping... alleen het woord al. Het is geen dwaalgast, noch een moeilijke naam voor een doodgewone vogeltje. Wat het wel is?? Peter van de Braak vertelt je het fijne ervan. Ook de vaste rubrieken bevatten weer heel wat lezenswaardigs. Om te beginnen de mededelingen van het bestuur door Liesbeth Verkaar. John Hermans heeft heel wat wetenswaardigheden bij elkaar geraapt, waaronder de verschijning van 45 ooievaars en de dodaars... Pedro van den Acker heeft ditmaal de Spreeuw onder de loep genomen. En Peter van de Braak meldt de bijzondere waarnemingen. Zijn daar die ooievaars weer bij? In verband met de komende trek heeft Don-Alexander van Bergen het verenkleed en de vleugels wat wetenschappelijker bekeken voor ons. Liesbeth Verkaar neemt het V.L.U. in de kijker. Als het goed is vinden we ook van de hand van Jan-Willem Hermans een verslag van dat V.L.U. en het jaarprogramma voor alle harde werkers. Verder was ik in gesprek met Wil Willems, een geboren en getogen Udenaar die verkast is naar Boekel. Of onze nieuwe rubriek: "Vogels in onze tuin", ook dit keer aanwezig is hangt af van de baby die Jolanda Rutten en Carel de Vink rond deze tijd verwachten. Een cadeautje voor haar vinden we natuurlijk in de winkel van Aad van Toor. Ook Stijn van Gils laat zich niet onbetuigd; hij pakt veelvuldig de pen of computer en doet verslag van de Maashorstwandeling op 6 juli jl. én de maandagavondwandeling in het Estersbroek. Tot slot is er nog een lezenswaardig vakantieverhaal binnengekomen van Joke en Theo. Kortom een dubbeldik herfstnummer voor als de dagen weer korter beginnen te worden.

Namens de Redactie,
Margreet Hoefnagels

Van de Bestuurstafel...

Brunchwandeling

Na een hete droge zomer openden we het seizoen voor de derde keer met een brunchwandeling. Jan-Willem en Gina hadden alle boodschappen gedaan en Gina had alles voor ons uitgestald, waarvoor wederom onze hartelijke dank! Het was weer een rijk gedekte tafel. Je kon dit keer zelfs spreken van een "champagneontbijt", want we begonnen met een glaasje "champagne" vanwege ons twintig jarig jubileum. Maar eerst hebben we natuurlijk gewandeld, ongeveer twee uur, zodat we een flinke trek hadden. Er zijn nog verschillende leuke waarnemingen gedaan. We zagen een Sperwer met een Duif in zijn klauwen, een grote groep Paapjes die op trek was, een Kleine Bonte Specht, een Vuurgoud-haantje, kortom het was weer zeer de moeite waard. Maar goed dat Peter van de Braak zijn nieuwe telescoop bij zich had, daardoor konden we extra genieten.

Na afloop zijn nog verschillende leden naar de telpost geweest omdat daar Ortolanen gezien waren. Eén van de leden had het idee om volgend jaar de brunch op de telpost te houden. Het bestuur vindt dat niet zo'n goed idee, omdat er dan waarschijnlijk veel leden op de telpost blijven hangen in plaats van mee te gaan wandelen en het is toch een brunchwandeling.

Nieuwe leden

Tijdens de zomervakantie hebben zich twee nieuwe leden aangemeld: Martinus de Jager uit Uden en Mignon van den Wittenboer uit Heeswijk-Dinther.

De volgende mensen zijn verhuisd:

Piet Diks : Missielaan 21, 5401 BN Uden
Henk Trimbach : Rooysestraat 27, 5401 AT Uden
Theo Veldpaus : Herdersstaf 5, 5451 WN Mill
Annelies Timmerman : Karbouwstraat 9, 6532 AW Nijmegen.

Alle veranderingen staan ook op de aangepaste ledenlijst van 1 oktober 2003 die met de maandagenda van oktober is meegestuurd.

Schilderen Groenhoeve

Ons clubgebouw is weer helemaal geschilderd! Het gebouw was hoognodig aan een schilderbeurt toe. Een jaar of vijf geleden heeft de senioren groep nog wat onderhoud gepleegd, maar nu was een grote beurt onafwendbaar. Om het te laten doen, was gewoon te duur.

Als Jan-Willem er geen stokje voor had gestoken, was de Stichting nu € 6.000,- armer geweest.

Er is hard gewerkt door een groep mensen, die hun kostbare vrije tijd hebben opgeofferd. Zonder iemand tekort te doen, wil ik toch enkele mensen even naar voren halen. Zoals John Hermans die ook nog stond te schilderen toen bijna iedereen al lang was afgehaakt. Samen met Toy Janssen, die net lid is van onze club en vrijwel iedere keer als we afgesproken hadden aanwezig was. Aan zulke (nieuwe) leden heb je nog eens wat! Ook Jan-Willem heeft na zijn vakantie nog vele uurtjes meegewerkt. Stijn van Gils, ons jongste lid,

heeft verschillende avonden mee geschuurd en geschilderd. Geweldig! Alleen de binnenkant boven moet nog gedaan worden en dan is het hele gebouw weer in goede staat. Alle mensen die hebben meegeholpen, heel hartelijk dank. De mensen met E-mail zijn bestookt met oproepen, maar het was voor een goed doel. Voorlopig kan het gebouw weer tegen een stootje!

Nieuwe bezorgster

Zoals hiervoor al gemeld is Annelies Timmerman is per 1 augustus naar Nijmegen verhuisd. Dit betekent dat ze stopt met het bezorgen van de Bruujsels en de maandagenda's. Het bestuur wil haar heel hartelijk bedanken voor de vrije tijd die ze hierin gestoken heeft. Iedere maand was ze paraat om de spullen op tijd bij de leden in de brievenbus te deponeren. Veel geluk in je nieuwe huis Annelies en fijn dat je gewoon lid blijft van onze club!

Gelukkig hebben we alweer iemand anders bereid gevonden om de taak van Annelies over te nemen, namelijk Lies Schoenmakers. Hier zijn we uiteraard erg blij mee. Ze brengt ook voor het IVN het clubblad en de maandagenda's rond, dus ze kent de klappen van de zweep. Bovendien is ze gewend om veel te fietsen. Veel succes Lies!

Oeverwaluwwand

Voor de aan te leggen oeverwaluwwand bij "de Kleuter" wordt subsidie aangevraagd bij het Brabants Landschap. Zodra de aanvraag behandeld is kan het voorstel naar de gemeenteraad voor goedkeuring. Er is overleg geweest met de visvereniging "de Kleuter" en die heeft geen bezwaar tegen de aanleg. Via de werkgroep oeverwaluwen houden we jullie op de hoogte van de ontwikkelingen.

Statuten en Huishoudelijk reglement en informatieboekje

Binnenkort zullen er boekwerkjes gemaakt worden met de aangepaste statuten en het huishoudelijke reglement. Leden die hiervoor interesse hebben kunnen ze op twee manieren aanvragen; als boekwerkje of digitaal. Je kunt dit door geven aan Liesbeth Verkaar, telefoon 0413-265397 of e-mail: verkaar33@zonnet.nl. Ook ons informatieboekje is straks weer verkrijgbaar. Dit alles met een gloednieuwe kافت met ons logo.

Werkgroepenmarkt

Deze nieuwe activiteit is goed verlopen met een aardige opkomst. Alle coördinatoren hebben enthousiast meegewerkt aan deze markt, sommigen hadden vervangers ingeschakeld. Op een gegeven moment waren er een kleine dertig personen binnen. Er zijn 24 stukken appeltaart verorberd, een goed teken. Verschillende werkgroepcoördinatoren konden nieuwe werkgroepleden noteren. De werkgroep Nestkasten heeft er vier nieuwe leden bij, de werkgroep Stootvogels twee. Er was ook een tafel ingericht voor de jeugdnatuurgroep. Stijn van Gils heeft ook drie mensen zo enthousiast kunnen krijgen om mee te helpen als leiding. Na de herfstvakantie gaat de leiding van de toekomstige jeugdnatuurgroep bij elkaar zitten om te bespreken hoe de groep opgezet gaat worden. Ze willen één keer per maand bij elkaar komen en het accent leggen op het beleven van de natuur. Lekker naar buiten en daar inhaken op wat er te zien is. En dat hoeven niet alleen vogels te zijn.

Vogeltrekseizoen en trekteldag

Het vogeltrekseizoen is weer van start gegaan en verschillende leden zijn in hun vrije tijd weer te vinden op de telpost. Het is een soort ontmoetingsplaats geworden, al zijn er ook leden die het niet zo waarderen als je veel praat, want dan zijn de trekpiepjes niet meer te horen. Ga gerust eens kijken, bij de maandagenda van juli/augustus zat een routebeschrijving.

Leo Ballering heeft een mooi rapport gemaakt van de trektellingen van vorig jaar. Tot in de kleinste details heeft hij alles uitgewerkt in statistieken. Voor de geïnteresseerden heb ik nog een paar rapporten liggen.

Onze trekteldag is in verband met de "Worldbirdwatch" verzet van 12 oktober naar zaterdag 4 oktober. Het is voor de publiciteit leuk als we kunnen zeggen dat er tijdens onze trekteldag over de hele wereld vogels geteld worden. Je kunt je voor deze dag opgeven bij Peter van de Braak, telefoon: 0413-253586. Je wordt dan ingedeeld in groepen. Ook nieuwelingen kunnen meetellen, je wordt altijd bij een ervaren vogelaar ingedeeld. Erg leerzaam!

Herfstexcursie

Voor de herfstexcursie hebben zich drieëndertig mensen opgegeven, net zoveel als vorig jaar. Twintig jaar lang zijn we om en om naar Vlieland, Terschelling, Ameland en Schiermonnikoog geweest. Nu gaan we voor de eenentwintigste keer voor het eerst (in de herfst dan) naar Texel. We zijn benieuwd hoe dat zal bevallen. Je kunt er ongetwijfeld alles over lezen in ons volgende Bruujssel.

Namens het Bestuur,
Liesbeth Verkaar.

TE KOOP:

Aangeboden tegen elk aannemelijk bod:

- Vogels van Europa (Tirion) - Lars Johnson (ISBN 90-5210-187-6);
- Het vogelboek (het rode grote boek) - Philip Burton & Peter Hayman (ISBN 90-210-01454);
- Spectrum Natuurgids "De wereld van de vogels" - supervisie dr. Philip Whitfield (ISBN 90-274-7849X);
- Marshland and freshwater birds - Jiri Felix (ISBN 0-7064-0407-6);
- Een deel uit een Lektura serie "Wonderlijke natuur"; deel Tropische vogels.

Anita van den Acker,
telefoon: 0413-253151 (na 18.00 uur)

TE KOOP:

Tegen ieder aannemelijk bod:

Mooie jongensfiets,
Gazelle Sport Street Cruiser,
(voor kind van 8 tot 12 jaar)

Tevens een damesfiets merk Altra.

Peter Noy
telefoon: 0413-251691 (na 18.00 uur)

Een dagje vogels kijken in de Oostvaardersplassen

Op zondag vier mei jl. zijn Jan Verhoeven, Martin de Jager (een collega van Jan) en Alexander Vesters een dagje vogels gaan kijken in het grote natuurgebied de Oostvaardersplassen gelegen tussen Almere en Lelystad. De Oostvaardersplassen is een uitgestrekt, moerasachtig landschap met erg veel ondiepe plassen en uitgestrekte rietvelden en wilgenbossen. Het is nog een opmerkelijk jong natuurgebied, dat is ontstaan na de drooglegging van de Flevopolder in mei 1968. Dit gedeelte van de polder had de bestemming landbouw gekregen, echter toen men de polder geschikt wilde maken voor de landbouw, had zich in dit deel inmiddels een prachtig en zeer waardevol natuurgebied gevormd met internationale bekendheid. Het werd dan ook geen landbouwgebied maar kreeg de status van Natuurreservaat. In dit gebied komen ontzettend veel gewone soorten vogels voor, maar ook zeer bijzondere zoals Kleine en Grote Zilverreiger, Kwak, Woudaapje, Porseleinhoen en in de wintermaanden worden er regelmatig Ruigpootbuiszard en Zeearend gezien. De belangrijkste soort van dit gebied zijn de Grauwe Ganzen, die hier in grote aantallen broeden en door hun grote vraat er voor zorgen dat het moerasgedeelte niet dichtgroeit met riet, maar juist gedeeltelijk open blijft. Waardoor ook de grote ondiepe plassen blijven bestaan. Het grootste gedeelte van het gebied is afgesloten voor het publiek, om de rust in het gebied niet te verstoren. In het vervolg van dit artikel worden de beste vogelplekken in de Oostvaardersplassen beschreven.

Na enkele dagen met veel regen was het op deze zondag droog en bijna onbewolkt, zonnig weer met een maximum temperatuur van iets meer dan twintig graden en een windkracht drie tot vier, dus ideaal vogelweer. Om kwart over zes 's morgens zijn we vertrokken uit Uden. Om kwart voor acht uur zijn we gestart met vogelen en zijn gestopt om kwart over acht, deze hele dag hebben we intensief gevogeld, om maar zoveel mogelijk van dit grote vogelrijke gebied te zien.

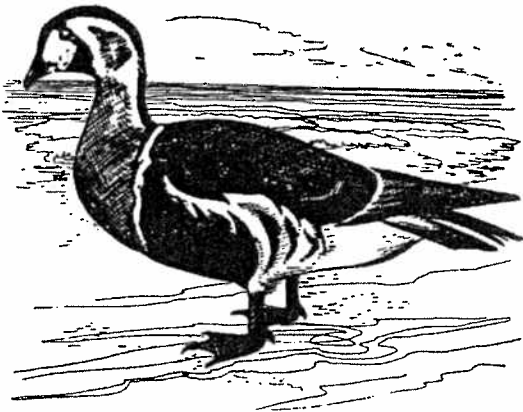
We zijn gestart bij het Jan van de Bospad, dit is voor velen een onbekende plek en het is erg moeilijk te vinden, maar is zeker aan te raden om dit gedeelte te bezoeken. Het is een fietspad met enkele lage uitzichtheuvels die een prachtig uitzicht geven over het gebied, het fietspad ligt pal achter het industrieterrein de Buitenvaart waar veel plantenkassen staan. Vanaf de A6 neem je afslag 8 Almere-Buiten Oost, dan kom je op de N702 dit is de Buitenring, na een tijdje kom je onder een viaduct door, hierna moet je de eerste weg rechts inrijden, dit is de Jac. P. Thijsseweg, vervolgens neem je weer de eerste weg rechts dit is de Hugo de Vriesweg en deze helemaal uitrijden. Op het eind van deze weg is aan de linkerkant een kleine Parkeerplaats, vervolgens loop je nog ongeveer 500 meter rechtdoor en dan kom je op het fietspad waar je de uitzichtheuvels ziet liggen. In iets minder dan twee uur hadden we hier 59 soorten vogels waargenomen. Hier zagen we onder andere veel rietvogels zoals Rietzanger, Kleine Karekiet, Rietgors, Blauwborst, Paapje en veel soorten eenden en steltlopers. Ook zagen we hier enkele keren de Koekoek laag overvliegen.

Hierna zijn we dezelfde weg teruggeden naar de A6 en rijden dan naar afslag 7 Almere-Buiten, na de afslag ga je rechts en vervolgens ga je na ongeveer 100 meter weer rechts, dit is de Trekweg die langs het kanaal de Lage Vaart loopt. Deze weg blijf je volgen tot je na lange tijd onder een viaduct doorrijdt. Je rijdt bij dit viaduct het kanaal over en direct aan de overkant ligt

een parkeerplaats waar altijd erg veel vogelaars staan. Dit hoge uitzichtpunt wordt onder de vogelaars de Grote Praambult genoemd. Dit punt ligt namelijk aan de Praamweg, deze weg is de vogelboulevard van de Oostvaardersplassen, vanaf deze weg kun je erg goed rondkijken en er zijn altijd veel vogelsoorten te zien. Op de Grote Praambult heb je een geweldig uitzicht over de Oostvaardersplassen, hier worden dan ook erg veel bijzondere soorten vogels gezien. Je moet wel een telescoop gebruiken om dit gebied af te speuren, omdat de vogels vaak erg ver weg zitten. Maar dit geldt voor het grootste gedeelte van de Oostvaardersplassen, omdat het erg uitgestrekt is. Wij zagen hier onder andere één Boomvalk en twee Visarenden voorbij vliegen (op trek) en enkele foeragerende Grote Zilverreigers. Ook zie je hier grote groepen Heckrunderen, Konikpaarden en Edelherten.

We rijden verder over de Praamweg, wanneer aan de rechterkant de wilgenbossen beginnen, moet je aan de linkerkant je auto tegen de spoorlijn parkeren, hier ligt een kleine zandbult, die ook dienst doet als uitkijkpost, de Kleine Praambult genaamd. Ook hier zijn altijd veel vogelaars aanwezig, het is wel altijd dringen geblazen op dit kleine zandbultje. Naar onze mening en van vele andere vogelaars is dit het beste uitzichtpunt van de hele Oostvaardersplassen, vanaf deze plek worden de meeste zeldzame vogelsoorten gemeld. Wij zagen hier onder andere drie

Ooievaars landen, enkele Temminks Strandlopers, Grote Zilverreigers, Grutto's, Buizerds, Bruine Kiekendieven en verschillende eendensoorten en grote groepen Grauwe- en Brandganzen. Ook zagen we in de verte een Vos tussen de ganzen lopen, die zie je in dit gedeelte regelmatig lopen. Vanuit dit punt zie je in de winter regelmatig Zeearenden, grote groepen ganzen, met af en toe een zeldzame gans zoals de Sneeuwvangans of Roodhalsganzen. Vanaf deze bult hoorden we ook nog een Nachtegaal zingen in het aanliggende bosje.

Recht tegenover de Kleine Praambult in het wilgenbos loopt een pad, als je dit inloopt en vervolgens linksaf gaat kom je na ongeveer 500 meter bij de vogelhut de Poelruiter, vanaf hier kijk je over een kleine waterplas, hier waren weinig vogels aanwezig, wat meestal het geval is. Nog ongeveer 800 meter verder ligt nog een vogelhut namelijk de Krakeend maar hier moet je niet naar toe lopen. Als je verder rijdt over de Praamweg en je rijdt een wildrooster met wegversmalling over, dan moet je stoppen en heb je een goed én hetzelfde uitzicht als vanuit de vogelhut de Krakeend. Kijk goed rond bij het wildrooster, hier kun je van alles tegenkomen en in de winter worden in deze omgeving regelmatig Ruigpootbuizerds gezien. Wij zagen hier niets bijzonders.

Op het kruispunt ga je linksaf de Knardijk op, na een paar honderd meter bevindt zich aan de linker kant het Informatiecentrum van Staatsbosbeheer. Het is verstandig om in de winkel de kaart van de Oostvaardersplassen, uitgegeven door Staatsbosbeheer, te kopen. Deze kaart is erg gedetailleerd, bestrijkt de gehele Oostvaardersplassen en er staan veel wandelroutes, uitzichtpunten en observatiehutten op, kosten € 2,95. Nog voor het Informatiecentrum bevindt zich aan de rechterkant vogelhut de Kluut, hier heb je een goed uitzicht over de grote Keersluisplas. Pal voor deze hut ligt een erg klein eilandje, hierop zagen wij een grote groep Kluten, enkele Visdieffjes en Kleine Plevieren. Vanuit het Informatiecentrum loopt een wandelroute naar de vogelhut de Zeearend. Dit is een prachtige hoge vogelhut met een grote glazen wand, van waaruit je een prachtig uitzicht hebt over een groot deel van de Oostvaardersplassen, het uitzicht is ongeveer gelijk aan dat van de Kleine Praambult.

Deze hut heeft wel enkele nadelen, je hoort geen geluiden omdat de hut volledig dicht is, het is er altijd erg druk en de vloer trilt ontzettend als er mensen rondlopen, wat erg vervelend is als je een telescoop gebruikt. Als het erg slecht weer is en je de Praambulten niet kunt bezoeken, kan je vanaf deze hut nog redelijk vogels zien, de glazen wand wordt namelijk nooit nat door de regen. Boven de rietvelden zagen we enkele Bruine Kiekendieven zweven. Op de heenweg naar deze vogelhut zagen we in het bos voor deze hut een Kleine Bonte Specht en op de terugweg vloog een Appelvink over ons heen.

We rijden verder over de Knardijk; op verschillende plaatsen heb je aan de linkerzijde mooie uitzichten over het gebied. Na een stukje rijden zie je links van de weg een parkeerplaats. Hier loopt een pad naar beneden, ga het bruggetje over en blijf steeds rechtdoor lopen, dan kom je bij de vogelhut de Grauwe Gans. Vanaf deze hut heb je een goed uitzicht over de Krente- en de Hoekplas. Links van de vogelhut ligt een grote Aalscholverkolonie, die erg veel geluid produceert. Wij zagen hier weinig vogels, echter in de winter is de plas helemaal vol met hoofdzakelijk Kuif- en Tafeleenden en veel andere eenden- en ganzensoorten. Ook heb ik de laatste jaren hier enkele keren Flamingo's gezien, één keer zelfs 32 exemplaren pal voor deze hut. Ook deze week was er in de Oostvaardersplassen één Flamingo op diverse plaatsen gesignaleerd, helaas hebben we deze niet gezien. Vanuit de vogelhut ga je linksaf, dan loop je een korte ronde door de rietvelden en kom je weer bij de parkeerplaats uit. Hier zagen we in het riet enkele Blauwborsten, Rietgorzen en hoorden we het geluid van een angstig biggetje, dat door een Waterral wordt gemaakt.

Op het eind van de Knardijk moet je ook even stoppen, hier is de dijk redelijk hoog en heb je een goed uitzicht over de Hoekplas aan de linkerzijde en aan de rechterzijde de plas 't Bovenwater. Deze laatste plas is in de zomer een recreatieplas, dan is er niet zoveel te zien, maar in de winter bevinden zich op deze plas veel Futen en eendensoorten. De laatste jaren wordt op deze plas enkele Rosse Stekelstaarten gezien, dit is een soort die uit gevangenschap is ontsnapt en toch in staat is zich hier in leven te houden. Tijdens het turen over deze plas trok een Zwarte Wouw hoog over ons heen, de Rosse Stekelstaart hebben we niet gezien.

Nu gaan we linksaf de Oostvaardersdijk op, vanaf deze weg heb je een prachtig uitzicht over de gehele Oostvaardersplassen en aan de rechterkant het Markermeer. Bij helder weer kun je aan de overkant onder andere het dorp Volendam zien liggen. In de zomer is op het Markermeer niet veel te zien, hooguit wat Visdieven op de paaltjes in het water en grote groepen Aalscholvers die terugvliegen naar de verschillende kolonies. In de winter zie je hier veel eendensoorten zoals Nonnetje, Brilduiker en Grote Zaagbek en veel Futen. Het grote nadeel van de Oostvaardersdijk is, dat het verboden is om te stoppen, hier wordt erg streng op gecontroleerd en het is ook nog erg gevaarlijk, omdat op deze dijk 100 kilometer per uur mag worden gereden. Wel kun je op enkele plaatsen een pier oprijden, op deze pieren heb je alleen een goed uitzicht over het Markermeer, maar niet over de Oostvaardersplassen.

Na de lange rechte dijk (na ongeveer vijftien kilometer) zie je in een bocht links een sluis en een gemaal de Blocq van Kuffeler genaamd liggen en rechts een haven. Net over de brug bevindt zich aan de rechterkant een parkeerplaats en het bezoekerscentrum De Trekvogel. Hier is een actueel vogellogboek aanwezig en voor het raam worden de laatste zeldzame vogelwaarnemingen aangegeven. Bij het bezoekerscentrum wemelt het altijd van de Huismussen. In de haven zie je altijd veel meeuwensoorten, wij zagen hier Kleine Mantelmeeuw, Kokmeeuw en Zilvermeeuw en op de kade zat een Tapuit.

Als je vanaf de parkeerplaats de weg oversteekt en het fietspad naar beneden loopt, zie je aan de rechterkant een nat grasveld liggen. Hier zie je altijd veel soorten vogels, waaronder veel steltlopers en ganzen. Wij zagen hier onder andere: Tureluur, twee Temminks Strandlopers, Oeverloper, Scholekster, Groenpootruiter en een Watersnip. Als je verder loopt over het fietspad, kun je op een gegeven moment rechtsaf richting vogelhut de Lepelaar. Tijdens de wandeling naar deze hut vlogen drie lepelaars over ons heen, die altijd in deze omgeving broeden. Vanuit deze hut heb je een mooi uitzicht over de Lepelaarsplassen, op de achtergrond zie je een kolonie Aalscholvers, die tot de grootste van Nederland behoort. Wij zagen hier nog de volgende nieuwe dagsoorten: Dodaars, Oeverzwaluw en enkele nesten met grappige jonge Blauwe Reigers. Ongeveer één kilometer verder langs de Oostvaardersdijk ligt links een parkeerplaats, hier ligt ook nog een waterplas tussen de rietkragen, de naam is ons niet bekend. Op deze plas zitten altijd veel eenden- en ganzensoorten.

Vervolgens rijden we enkele kilometers verder over de Oostvaardersdijk, aan de linkerkant zie je dan een parkeerplaatsje voor autopech. Hier moet je de auto parkeren en de dijk oversteken. Vanaf het fietspad heb je nu een prachtig uitzicht over de natte graslanden en de daarvoor liggende kwelplasjes. De graslanden zijn in de winter erg populair bij grote groepen ganzen, hier worden dan ook regelmatig zeldzame ganzensoorten gezien. Nu zie je er veel Grauwe Ganzen, Grote Zilverreigers en verschillende soorten steltlopers. Wij zagen hier onze eerste Wulp en boven de rietkragen was de enige Blauwe Kiekendief van deze dag aan het jagen. In de rietkragen hoorden we onder andere Rietgorzen, Kleine Karekiet en enkele Sprinkhaanzangers. Helaas stond het water in de kwelplasjes erg hoog, waardoor er weinig slik was drooggefallen. Alleen bij hectometerpaaltje 10.8 kilometer is er altijd wel een beetje slik aanwezig, daarom is dit hectometerpaaltje bij veel vogelaars goed bekend. Dit is de beste plek om steltlopers te zien, hier worden regelmatig zeldzame soorten steltlopers gezien. Wij misten hier dan ook de Poelruiter, die hier al enkel dagen was gezien. Op deze plek, bij hectometerpaaltje 10.8 kilometer, hebben veel leden van de Vogelwacht op 24 juni 2001 (toen we van de bootexcursie van het Naardermeer afkwamen) een Woestijnplevier gezien, die hier ruim een week aanwezig is geweest. Op deze plek kregen we een tip van een vogelaar, dat er tegenover de Flevocentrale (ongeveer 10 kilometer boven Lelystad en 20 minuten autorijden vanaf de plek waar we nu staan) deze middag een Orpheusspotvogel is gezien en twee Ortolanen. Het is al 19:00 uur en toch besluiten we om hier nog even te gaan kijken, de Orpheusspotvogel is een zeer zeldzame vogel voor Nederland en Ortolanen zie je ook niet iedere dag. We zien beide soorten niet, wel ontdekken we tussen een groep Gele Kwikstaarten, die op de dijk zitten, een Noordse Kwikstaart. Deze Noordse Kwikstaart lijkt erg veel op onze Gele Kwikstaart alleen de kop is anders. De kop is donkerder, met zwarte wangen en heeft geen witte oogstreep. We besluiten maar om naar huis te gaan het is inmiddels 20:15 uur en we moeten nog ongeveer anderhalf uur rijden voordat we thuis zijn.

Het was een lange en prachtige vogeldag met ontzettend veel soorten. We hebben deze dag maar liefst **94 vogelsoorten** waargenomen, het zou deze dag zelfs mogelijk zijn geweest om de magische grens van 100 soorten op 1 dag te halen, als we ook nog een Waterhoen, Turkse Tortel, Fazant, Sperwer, Heggemus en Zomertaling hadden waargenomen. Want deze eenvoudige soorten hebben we vandaag niet waargenomen, anders hadden we 100 soorten gescoord, een superscore voor Nederlandse begrippen. Het mag dan ook wel voor iedereen duidelijk zijn dat de Oostvaardersplassen tot één van de beste natuurgebieden behoort, om veel vogelsoorten waar te nemen.

Nog een tip: het is natuurlijk mogelijk om de route door de Oostvaardersplassen te wijzigen, maar dan bestaat de kans dat je veel last van de zon hebt, zodat je door het tegenlicht nog niet veel ziet. Als je deze route aanhoudt, zoals eerder is beschreven, heb je meestal de zon van achteren en een enkele keer van de zijkant.

Hieronder staan de 94 waargenomen soorten op alfabetische volgorde:

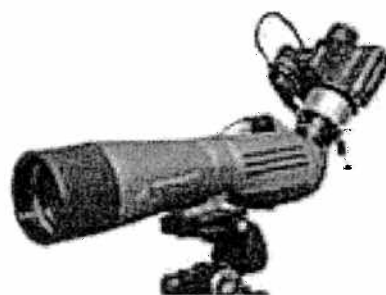
1 Aalscholver, 2 Appelvink, 3 Bergeend, 4 Blauwe Kiekendief, 5 Blauwe Reiger, 6 Boerenzwaluw, 7 Boomkruiper, 8 Boomvalk, 9 Braamsluiper, 10 Brandgans, 11 Bruine Kiekendief, 12 Buizerd, 13 Canadese Gans, 14 Dodaars, 15 Ekster, 16 Fitis, 17 Fuut, 18 Gaai, 19 Gele Kwikstaart, 20 Gierzwaluw, 21 Grasmus, 22 Grauwe Gans, 23 Groenling, 24 Groenpootruiter, 25 Grote Bonte Specht, 26 Grote Mantelmeeuw, 27 Grote Zilverreiger, 28 Grutto, 29 Havik, 30 Holenduif, 31 Houtduif, 32 Huismus, 33 Huiszwaluw, 34 Kauw, 35 Kieviet, 36 Kleine Bonte Specht, 37 Kleine Karekiet, 38 Kleine Mantelmeeuw, 39 Kleine Plevier, 40 Kluut, 41 Kneu, 42 Knobbelzwaan, 43 Koekoek, 44 Kokmeeuw, 45 Koolmees, 46 Krakeend, 47 Kuifeend, 48 Lepelaar, 49 Matkop, 50 Meerkoet, 51 Merel, 52 Nachtegaal, 53 Nijlgans, 54 Noordse Kwikstaart, 55 Oeverloper, 56 Oeverzwaluw, 57 Ooievaar, 58 Paap, 59 Pijlstaart, 60 Pimpelmees, 61 Putter, 62 Rietgors, 63 Rietzanger, 64 Roodborst, 65 Scholekster, 66 Slobeend, 67 Smient, 68 Spreeuw, 69 Sprinkhaanzanger, 70 Staartmees, 71 Tafeleend, 72 Tapuit, 73 Temminks Strandloper, 74 Tjiftjaf, 75 Torenvalk, 76 Tuinfluiter, 77 Tureluur, 78 Vink, 79 Visarend, 80 Visdief, 81 Waterral, 82 Watersnip, 83 Wilde Eend, 84 Winterkoning, 85 Wintertaling, 86 Witsterblauwborst, 87 Witte Kwikstaart, 88 Wulp, 89 Zanglijster, 90 Zilvermeeuw, 91 Zwarte Kraai, 92 Zwarte Ruiter, 93 Zwarte Wouw en 94 Zwartkop.

Alexander Vesters en Jan Verhoeven

Digiscoping...

Wat heeft digiscoping nu met vogels te maken. Digiscoping is de benaming voor het met een digitale camera fotograferen of filmen door een telescoop. Sinds enige tijd ben ik in het bezit van een telescoop (Kowa TSN1). Nu zag ik op het Internet een artikel staan over digiscoping. Dit wilde ik ook wel eens proberen. De digitale camera die ik heb is een Canon Ixus 330, dit is een camera met 2,1 miljoen pixels en een vergroting van driemaal optische zoom. De combinatie met mijn Kowa geeft een zoombereik van 3 x 20 is 60 keer vergroting, tot wel 3 x 60 is 180 keer vergroting. Voor dat laatste moeten de condities van licht en onderwerp wel erg optimaal zijn.

De adapter die nodig is om de camera op de telescoop aan te sluiten moest wel zelf gemaakt worden. Dit kostte me toch wel wat avondjes, na veel zaag-, meet- en schroefwerk heb ik toch een prototype gemaakt, echt af is deze nog niet maar het werkt al redelijk goed. In de praktijk kost het toch enige handigheid om vogels te fotograferen, ze blijven bijna niet stil zitten. Het probleem met gewoon fotograferen is dat je de vogel eerst in de telescoop moet krijgen, vervolgens gaat de camera met adapter op de scope. Het scherpstellen is een combinatie van handmatig (met scope) en automatisch met het fototoestel. Door het display (wat erg klein is) van het fototoestel is de scherpte te bepalen. De scherptediepte van de foto is wel beperkt, dit komt mede door mijn telescoop (Leica en Swarovski voldoen beter). Het mooie van digitaal fotograferen is wel dat je kunt blijven knippen totdat je geheugenkaartje vol is (180 foto's!!). Achteraf kun je bekijken welke foto's goed zijn, de rest verwijder je. Zelfs kleine filmpjes (10 seconden) is mogelijk door de telescoop, met geluid!

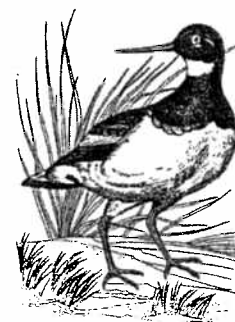
Op de site van Vogelwacht Uden heb ik al diverse digitale foto's staan die zo zijn gemaakt. Ook de Polengangers hebben er al kunnen zien. Hieronder een voorbeeld van een geelgors gemaakt in de Maashorst;

Peter van de Braak

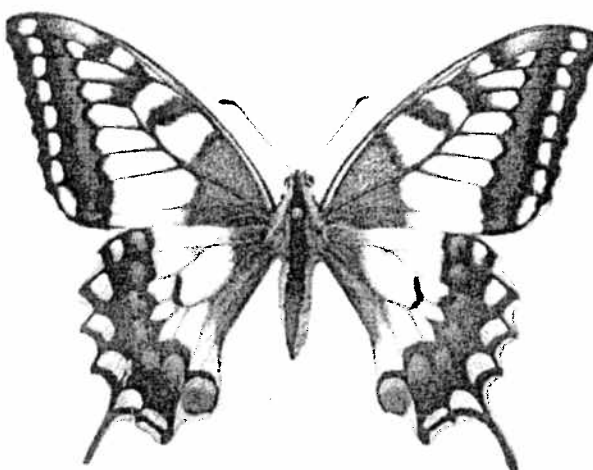
Een bijzondere waarneming op 8 juli 2003

Op een lichtbewolkte dinsdagmiddag besluit ik met mijn kleindochter te gaan fietsen. De tocht gaat door de Zwartenbergse polder, in Etten-Leur. We genieten van al het moois wat de natuur in dit jaargetijde te bieden heeft. Paarse smeerwortel, St. Janskruid, Jacobskruiskruid, Boerenwormkruid, Wilgenroosje, Kamille: kortom, te veel om op te noemen. Enkele scholeksters komen overgevlogen en hun vrolijke kepiep past helemaal in dit zomerlandschap. We besluiten een kijkje te gaan nemen bij de Westpolderplas. We stallen onze fietsen en lopen door het gras op zoek naar een plekje om heerlijk te gaan zitten. We vlijen ons neer en bekijken de omgeving. Wel enige bezoekers en zwemmers. Het is geen echt zwemweer, maar toch, zo'n plas heeft aantrekkingskracht.

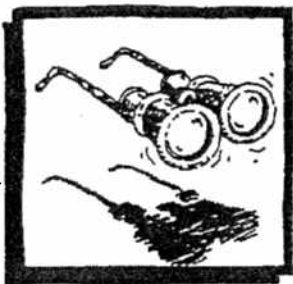

Ik besluit languit te gaan liggen en de wereld letterlijk van de andere kant te bekijken op mijn buik. Er vliegen enkele vlinders over het gras. Een koolwitje en een kleine vos. Zegt mijn kleindochter (die het leuk vindt dat oma best veel van de natuur weet) kijk: een vlinder zwart met geel. Mijn gedachten werken supersnel. Zwart met geel??? Ik ben nog nooit zo snel omhoog gekomen. Mijn ogen werden drie keer zo groot! Daar vloog een koninginpage! Schitterend! Die had ik de laatste vijftig jaar niet meer gezien. Hij bleef in de buurt rondvliegen zodat we hem goed konden bekijken. Mijn kleindochter was zeer onder de indruk van dit prachtige exemplaar. Bij navraag bleek hij niet uit gestorven te zijn zoals ik dacht maar heel zeldzaam. De laatste tijd komt hij weer meer voor. Laten we hopen dat de "cultuurbarbaren", niet alles vol huizen bouwen en asfalt leggen en meer rekening gaan houden met de natuur. Na zo'n ervaring met een "koninginne"page voel ik me de "koning" te rijk!

Adrie Nijssen

In de kijker... “Werkgroep V.L.U.”

Inleiding

Een aantal jaren geleden heeft deze rubriek al in het Bruujssel gestaan om alle werkgroepen eens nader te belichten. Ondertussen is ons ledenaantal behoorlijk gegroeid, de laatste anderhalf jaar hebben zich 45 nieuwe leden aangemeld! De meeste van deze leden, maar ook mensen die al langer lid zijn, weten weinig of niets van hoe een werkgroep nu eigenlijk functioneert. Vandaar deze rubriek. Alle werkgroepen komen weer aan de orde, nu als derde is de werkgroep Vrijwillig Landschapsbeheer Uden (VLU) aan de beurt.

Coördinator

De coördinator van deze werkgroep is Willem Peters. Willem heeft het vaak erg druk, hij is wat ze wel eens noemen “een bezig baasje”. Altijd bezig voor de (Udense) natuur. Zijn dagelijkse werk en het werk voor de werkgroep VLU zijn nauw verweven. Hij werkt bij het Brabants Landschap, waar hij de beheersadministratie voert, de subsidieaanvragen regelt en het beleid mee uitstippelt. Nu woont hij nog op Zoggel met vrouw en kinderen, maar hij heeft verhuisplannen (gelukkig wel binnen Uden).

Werkgroepleden

De werkgroep is een gezamenlijke werkgroep. Er is een samenwerkingsverband tussen onze vereniging en de Vereniging voor Natuur en Milieueducatie (IVN afdeling Uden). Dit betekent dat de werkgroepleden dus ook uit de twee moederverenigingen komen. Het zijn: Martien Koppens, Jos Welte, Jos Vloet, Wil Verbossen, Koos van de Linden, Chef Klore, Gerrit Schotveld (brengt ook de convo's, dat zijn de aankondigingen van de werkdagen, rond), Ernest de Groot, Jan-Willem Hermans, Lies Schoenmakers, Cor Verhoeven (regelt de financiën) en dan natuurlijk Willem Peters. Willem, Ernest en Koos, deze zijn al vijftien jaar actief binnen de werkgroep en zijn begonnen op Kooldert en de Wijstgronden.

Doelstelling

Het doel van de werkgroep is het herstel, beheer en aanleg van kleine landschapselementen in de omgeving van Uden om de natuur- en landschapswaarde van het buitengebied van Uden te vergroten. Als neven doel geven ze ook voorlichting over de samenhang in natuur en landschap, om zodoende de betrokkenheid bij de eigen leefomgeving en het hele leefmilieu te vergroten. Er wordt op aanvraag advies gegeven aan boeren en particulieren met grote erfbeplantingen en landschapstuinen in het buitengebied. Dit advies gaat dan over de inrichting, beheer en onderhoud. Hiervoor kan subsidie aangevraagd worden bij het Coördinatiepunt Landschapsbeheer Noord Brabant, dit is onderdeel van het Brabants landschap. Het gaat dan wel om gebiedjes met een hoge ecologische en cultuurhistorische waarde.

Omdat het VLU een ideële instelling is, krijgen ze vaak voor de volle 100 % subsidie. Een boer zou bijvoorbeeld maar 70% krijgen.

Werkwijze

Het VLU houdt zich vooral bezig met het knotten van knotwilgen, knotberken en leilinden en het afzetten van houtwallen en elzensingels. Ook het aanplanten en het verdere beheer van de Udense kersenboomgaard wordt door het VLU uitgevoerd. Er staat 400 meter haag (met veel vogelnestjes),

een elzensingel, een poel en 70 kersenbomen. Daarnaast houdt het VLU zich bezig met het graven en onderhouden van poelen en het verwijderen van opslag van de heide.

Vroeger en nu

De kleine landschapselementen hadden vroeger belangrijke functies zoals eigendomsmarkering, vee-kering, perceelsscheiding, windkering, levering geriefhout en vruchten, drinkwatervoorziening en ontwatering. Knotwilgen, knotberken en leilinden werden om de drie tot vier jaar geknot, houtwallen werden om de tien tot vijftien afgezet en elzenhagen om de vijf tot zes jaar afgezet en drinkpoelen, sloten en beekjes werden jaarlijks geschoond. Door de komst van het prikkeldraad zijn verschillende van deze functies weggevallen. Het "ouderwets boeren" bestaat niet meer. Veel elementen zijn verdwenen als gevolg van de mechanisatie in de landbouw. Door middel van ruilverkaveling zijn veel gebieden herverkaveld. Nieuwe wegen en woonwijken zijn aangelegd. De kleine landschapselementen werden hierbij vaak opgeruimd. Ze waren hierbij een "sta in de weg". De intensieve landbouw en het verkeer hebben geen goede invloed op de nog overgebleven stukjes natuur; verdroging, vermesting, verzuring en vergiftiging zijn het gevolg.

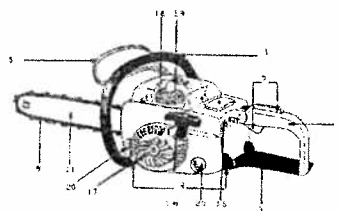
Toch is het niet alleen kommer en kwel. In Uden komen gelukkig nog verscheidene oudere kleine landschapselementen voor: knotwilgen, knotberken, leilinden, houtwallen, elzensingels, solitaire bomen, hoogstamboomgaarden, drinkpoelen, sloten en beekjes. Ze zijn van grote betekenis voor mossen, korstmossen, varens, kruiden, insecten, amfibieën, reptielen, vogels en kleine zoogdieren. Voor planten en dieren hebben ze een functie als leefgebied (biotoopfunctie) en als verbingsgebied (corridorfunctie). Kleine landschapselementen zijn daarnaast voor veel planten en dieren vluchtheuvels in het intensief gebruikte landelijk gebied (refugiumfunctie). Daarom is het zo belangrijk dat we op de stukjes die nog over zijn zuinig zijn. Een goed beheer is noodzakelijk om in de toekomst hun waarde te laten behouden. Door middel van vrijwillig landschapsbeheer draagt de werkgroep V.L.U. hieraan een steentje bij! Ze vervullen door hun werk ook een voorbeeldfunctie, waardoor mensen bewuster met de natuur omgaan.

Poelen

Willem vertelt dat het graven van kikkerpoelen veel voldoening geeft. Ten opzichte van een houtwal zie je veel eerder resultaat. De poelen worden meestal in september/oktober gegraven, omdat dan de grondwaterstand laag is en na de eerste nachtvorst de kikkers in de modder kruipen om te overwinteren en dan moet het graafwerk dus klaar zijn. Het volgende voorjaar zie je dan vaak al veel leven. Ziet hij ergens op een maïsveld een stuk waar het maïs bijna verdrinkt, dan stapt hij naar de boer en vraagt of daar een poel gegraven mag worden. Er wordt een schets gemaakt, dan subsidie aangevraagd, als dat binnen is kan een loonwerker worden ingehuurd. Deze graaft de poel uit. Iedere zes tot tien jaar worden de poelen opgeschoond. Dit jaar zijn er nog drie poelen gegraven bij één van onze leden, Peter van Asseldonk.

Samenwerking

Alleen in Brabant bestaan al 45 soortgelijke groepen als het VLU, maar volgens Willem is de Udense werkgroep het krachtadigste. Er wordt dus heel veel werk verricht door vrijwilligers om het landschap te behouden. Er wordt ook samengewerkt met de andere werkgroepen. Op 1 november is bijvoorbeeld de landelijke natuurwerkdag, het VLU heeft ook een locatie waar gewerkt kan worden (zie: www.natuurwerkdag.nl). Hier zijn ze twee jaar geleden mee begonnen.

Het VLU is een autonome (zelfstandige) werkgroep zonder opdrachtgever. Door de vijftien jaar ervaring kent de werkgroep ieder hoekje en gaatje van het Udense buitengebied en hebben de leden

veel kennis in huis. De gemeente geeft dan ook zijn volle medewerking aan de groep. Sinds 2001 geldt de Arbo-wet met zijn strenge regels ook voor vrijwilligers. Dit had tot gevolg dat er niet meer met motorzagen gewerkt mocht worden. De gemeente levert nu de mensen die dit werk kunnen doen. Ook zijn er goede contacten met kwekers voor het benodigde plantgoed. Door de jaren heen is er waardering gegroeid en gaan steeds meer burgers en boeren hun land “groen” inrichten met inheemse plantensoorten.

Werkdagen

De werkgroep maakt ieder jaar een jaarprogramma, waarin de werkdagen opgenomen zijn. Er zijn zo’n twaalf werkdagen per jaar met uiteenlopende bezigheden, zoals het terugzetten van elzensingels, onderhoud van de tuin van de Groenhoeve, maaien van de kersenboomgaard of het organiseren van de boomplantdag. Er wordt twee keer per jaar vergaderd en aan het begin van het VLU seizoen is de jaarvergadering. Mensen die meewerken zijn aanvullend verzekerd middels een dagverzekering.

Veel mensen die door de week zittend werk verrichten vinden het heerlijk om zich op zo’n dag uit te leven in de natuur. Gemiddeld komen er dertien mensen af op een werkdag. Zo’n dag duurt meestal van 09.00 uur tot 12.00 uur met om 10.30 uur een koffiepauze. Ook de gezelligheid speelt een belangrijke rol. Er is een grote verscheidenheid, jong/oud/man/vrouw, het maakt niet uit.

Sommigen komen alleen als er opslag uit de heide getrokken wordt, andere als er aan de houtwallen wordt gewerkt. Tijdens de werkdagen worden er vaak leuke waarnemingen gedaan, sporen van verschillende dieren en natuurlijk vogels. Bij het terugzetten van de elzensingels worden vaak sijsjes gezien, echte wintergasten die verzot zijn op elzenproppen. Bij het terugzetten van een houtwal blijven de stompen staan (rillen) en deze schieten in het voorjaar weer uit. De dunnere takken blijven in de houtwal achter. Hierdoor ontstaan dichte houtwallen, waar veel dieren in kunnen wonen zoals vogels die er hun nest kunnen maken. Er wordt alleen gesnoeid als de sapstroom van de bomen stilstaat, voornamelijk in de winter dus. Het dikkere hout wordt verkocht, al is dit niet zo gemakkelijk, ondanks het feit dat er toch veel mensen zijn met houtkachels. Van de opbrengst wordt weer gereedschap gekocht. De groep heeft een vast bedrag in kas voor de nodige uitgaven. Wat daar boven komt wordt teruggestort in de kassen van de beide moederverenigingen. Een paar jaar geleden was er even sprake van het zelfstandig worden van de werkgroep, los van het VWU en IVN. Gelukkig is dit niet doorgegaan en blijft de samenwerking gehandhaafd, dit tot ieders tevredenheid. De groep is een voorbeeld voor de rest van de beide verenigingen, al vijftien jaar samenwerken zonder problemen. Ik ben er van overtuigd dat er ooit ook weer een gezamenlijke jeugdnatuurgroep komt.

Personeel gevraagd

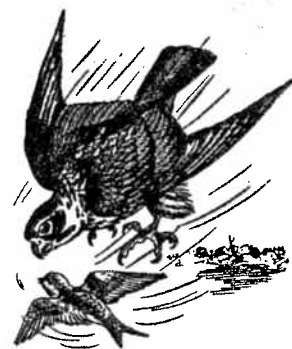
Ondanks de goede opkomst op de werkdagen, kan de werkgroep nog alle hulp gebruiken onder het motto: “vele handen maken licht werk”. Hoe meer mensen, hoe meer werk je kunt verrichten, hoe beter voor de natuur. De werkdagen van de werkgroep VLU staan altijd op de maandagenda vermeld. Je kunt gerust een keer komen kijken of het iets voor je is, je bent van harte welkom!

Door het vele werk wat de werkgroep met zich meebrengt, heeft Willem niet veel tijd meer om met ons mee te gaan vogelen. Ook zijn gezin met nog jonge kinderen vraagt natuurlijk tijd. Hij zei dat hij stiekem wel eens wenste dat hij een werkdag over kon slaan, om dan met ons ontspannen het veld in te trekken om vogels te gaan kijken. Ongetwijfeld komt die tijd er voor Willem ook nog wel, maar dan moet hij wel een vervanger inwerken, want daar is het VLU veel te belangrijk voor!

Liesbeth Verkaar

Bijzondere Waarnemingen

Hieronder staan weer de bijzondere waarneming van de afgelopen tijd (april 2003 t/m begin september 2003). Deze waarnemingen zijn ook te vinden op onze vernieuwde internetsite die hieronder genoemd wordt.

Opvallend zijn deze keer de vele boomvalken die op diverse locaties gezien zijn. Broedend zijn ze in Mariaheide op twee plaatsen waargenomen. Ook erg bijzonder is de Geoorde Fuut die nu met één jong is waargenomen. Het eerste broedgeval voor onze omgeving op het Hemelrijk! Ook op ons vogeltelpunt in de Maashorst worden weer de mooiste soorten gezien. Zoals twee Ortolanen die hier al een aantal dagen langs de Palmweg zitten. Helaas heb ik deze hier nog niet kunnen waarnemen, misschien wat vroeger op de dag daar gaan zitten!!

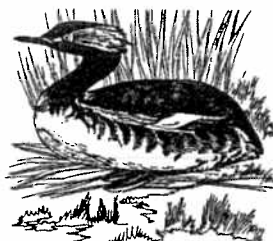
Mocht je zelf bijzondere waarnemingen hebben mail/bel ze door!

Alle bijzondere waarnemingen zijn ook op onze site te vinden;
www.members.lycos.nl/vogelwachtuden

Groeten, Peter van de Braak (Inventarisatiewerkgroep), telefoon: 0413-253586.

E-mail: vogelwachtuden@lycos.nl

Datum	Aantal	Soort	Locatie	Gedrag	Waarnemer
24-apr-03	1	Oeverloper	Mariaheide, 't Melven	foeragerend	W vd Velden
28-apr-03	1	Bosuil	Mariaheide, 't Melven	rustend	W vd Velden
11-mei-03	1	Fluiter	Maashorst, Karlingerweg		Marc Poulussen
25-mei-03	2	Boomvalk	Oude Vorstenbosche Dreef	broedend	W vd Velden
6-jun-03	1	Boomvalk	Volkel, Heikant		Marc Poulussen
6-jun-03	1	Boomvalk	Volkel, Heikant		Marc Poulussen
22-jun-03	1	Boomvalk	Maashorst		Marc Poulussen
22-jun-03	1	Wespendief	Maashorst		Marc Poulussen
28-jun-03	2	Brandgans	Hemelrijk		Sandra v.d. Burgt
13-jul-03	2	Boomvalk	Mariaheide, 't Melven	broedend	W vd Velden
6-aug-03	2	Geoorde fuut	Hemelrijk		Marc Poulussen
6-aug-03	15	Oeverloper	Hemelrijk		Marc Poulussen
6-aug-03	250	Oeverzwaluw	Hemelrijk		Marc Poulussen
6-aug-03	1	Witgatje	Hemelrijk		Marc Poulussen
10-aug-03	1	Regenwulp	Maashorst, telpost	overvliegend	W vd Velden
11-aug-03	1	Blauwe kiekendief	Maashorst		Marc Poulussen
14-aug-03	32	Ooievaar	Keldonk	foeragerend	
17-aug-03	1	Ooievaar	Mariaheide, Hintelstraat	foeragerend	W vd Velden
7-sep-03	2	Ortolaan	Maashorst, telpost		Toy Jansen
7-sep-03	1	Vuurgoudhaantje	Maashorst, Grensweg		Brunchwandeling
7-sep-03	1	Boomvalk	Maashorst, telpost		Brunchwandeling

Schotland, juni 2003

Ik ben ieder jaar zo'n vijf weken in Schotland. Ik doe dit al ongeveer achttien jaar. Mijn vrouw komt uit Falkirk. Ik ga dus ieder jaar de familie bezoeken. Dit jaar ben ik de hele maand juni geweest. Het is moeilijk om te beschrijven wat je allemaal bezocht hebt in vier weken. Ik zal me daarom beperken tot een aantal gebieden die ik vaak bezoek.

North Third Reservoir

Het North Third Reservoir ligt ten zuiden van Stirling in een gebied omgeven door de karakteristieke schotse heuvels. Het gebied strekt zich uit tot zo'n twintig kilometer richting Glasgow, er liggen in dit gebied nog een aantal andere reservoirs. Het North Third Reservoir is aangelegd begin 1900 en dient als drinkwaterreservoir voor het historische stadje Stirling. Dit reservoir wordt ook gebruikt als een commercial fishery. Dit betekent dat er forellen worden uitgezet waarop je tegen betaling kan vissen. Er is een dam gebouwd die het water van een aantal kleine stroompjes verzameld. Het is een redelijk groot meer met over de hele noordelijke breedte een uitzicht op een rotsformatie die zo'n 150 meter kaarsrecht omhoog staat. Je waant je hierdoor haast in de Rocky Mountains. Aan de zuidelijke kant komen drie stroompjes het reservoir binnen. Deze kant is ondieper met een modderbodem, er bevindt zich langs deze oever veel vegetatie. In regenachtige periodes kunnen deze stroompjes flink groeien en buiten hun oevers treden. In het reservoir zelf liggen twee eilandjes.

Er kan een wandeling gemaakt worden over de rotsformatie die ongeveer twee uur duurt. Er zit een grote verscheidenheid aan vogels in deze omgeving. Ook wordt het reservoir regelmatig aangedaan door waadvogels die van de Firth of Forth afkomen. Dit jaar heb ik verscheidende broedende Oeverlopers gezien, ook broeden er twee Torenvalk paartjes. In de afgelopen jaren heeft er ook altijd een Slechtvalk op een van de kliffen gebroed, ik heb ze dit jaar echter niet gezien. Ook de Grauwe Gans broed er en ik heb dit jaar voor het eerst een paartje

Waterspreeuwen gezien. Er zit sinds een aantal jaren een paartje Brandganzen, ik heb ze echter nog nooit met jongen gezien. De Visarend is hier een trouwe gast en kan bijna iedere dag worden gezien. Ik heb zelfs meegemaakt dat er drie tegelijk boven het water hingen. De Rouwkwikstaart broed in holtes in de damwand. Andere soorten die je zeker aan zult treffen zijn: Raaf, Rietgors, Fitis, Buizerd, Sperwer, Slechtvalk, Groenling, Sijs, Boompieper, Graspieper, Grote bonte specht, Fuut, Scholekster, Kneu, Huiszwaluw, Boerenzwaluw, Goudvink, Putter, Zwartkop, Zwarte mees, Vink, Regenwulp. In de winter zul je meer waadvogels aantreffen als het slecht weer is langs de kust.

Loch Inver

Loch Inver is een klein vissersplaatsje dat ligt in de provincie Sutherland. Dit is aan de noordwestkust van Schotland. Het is een ruig gebied met grillige bergen en ontelbare meren. De kust wordt gevormd door sealochs, dit zijn een soort fjorden. Steile kliffen vormen ideale broedplaatsen voor zeevogels. Er zijn ook schitterende zandstranden, de zee kleurt hemelsblauw op als de zon erop schijnt. Het lijkt dan wel of je de middellandse zee voor je hebt, hier zwemmen ook dolfijnen en walvissen. In de omgeving van Loch Inver kun je lange wandelingen maken. Het is hier zeer dun bevolkt, en tijdens wandelingen zul je dan ook bijna niemand tegenkomen. Tien kilometer van Loch Inver ligt het natuurgebied Inver Polly, hier broeden vier paartjes Steenarenden. Ik heb ze dit jaar echter niet gezien. Voor mij is dit het land van de Tapuit. Hij komt hier enorm veel voor, op iedere telefoonpaal zit er haast één.

De Graspieper vermaakt je de hele dag met zijn baltsvlucht. Op iedere vijftig meter kom je er wel één tegen. De Smelleken broedt hier en voedt zich hoofdzakelijk met Graspiepers. Ze zijn moeilijk te ontdekken omdat ze meestal op een steen vlak bij de grond zitten. Ik heb dit jaar een paartje gezien met één jong. Ze waren tot op haast vijftig meter te bewonderen. Op de binnenlandse meertjes kom je de Parelduiker tegen, deze kun je dan in zijn zomerkleed zien. Het is een prachtige vogel. Een Parelduiker zwemt nooit alleen, vaak zul je troepjes van vijf of zes vogels zien. Dit is ook het gebied van Schotlands geheime wapen "de Highland Midge", zodra de wind weg valt komt deze met miljarden soortgenoten tevoorschijn. Je kunt ze haast niet zien, ze zijn kleiner dan een fruitvlieg. Ze kunnen echter

vervelend bijten en de bulten jeuken enorm. Vijftig steken op een arm is dan eerder normaal dan uitzondering. Ze komen ook in andere delen van Schotland voor. Ik heb ze echter nog nergens in zulke enorme aantallen gezien als hier.

Vanuit Ullapool kun je een seacruise maken. Er zijn twee tochten, een korte van twee uur en een langere van vier uur. De korte tocht neemt je mee over Loch Broom, dit is een sealoch. Ik heb dit jaar de korte tocht genomen. Het was overigens prachtig weer met volop zon. De gewone Zeehond en de Atlantische Zeehond waren van dichtbij te zien. De Dolfijnen lieten het echter afweten. Deze tocht voert ook langs de kliffen waar zeevogels broeden. Hier broeden onder andere de Oeverpieper, Alk, Zwarte Zeekoet, Zeekoet, Noordse Stormvogel, Drieteenmeeuw, Kuifaalscholver en de gewone Aalscholver. Ook de Roodkeelduiker zul je hier altijd zien. Als je de kustweg naar Loch Inver neemt dan kom je over de river Kirkaig. Hier kun je een wandeling maken naar de Falls of Kirkaig. Het is een wandeling van ongeveer drie uur. De uitzichten hier zijn adembenemend. Je kunt ook doorlopen tot aan Fionn Loch, op de achtergrond zie je Cul Beeg. Dit is één van de grootste bergen uit de omstreken. Hier broedde de Steenarend. Na lang wachten en turen naar de horizon liet hij zich echter niet zien. Wel heb ik hier voor het eerst het Schots Sneeuwhoen gezien.

Dunnet Head

Dit is het noordelijkste puntje van het vasteland van Groot Britannië. Je hebt hier een view point. Je bevindt je boven een broedkolonie van Papagaaien duikers en noordse Stormvogels. Ook broeden hier Zeekoeten en Alken. Je kunt hier wel de hele dag rondkijken. Je ziet duizenden vogels. Ook de Grote en Kleine Jager patrouilleren hier vaak. Het is een komen en gaan van vogels die met hun snavels vol voedsel hun jongen gaan voeren. Ook de Raven waren dit jaar weer aanwezig. Zij proberen een jonge vogel te verschalken en brengen veel onrust in de kolonie. Op een heldere dag kun je vanaf hier de Orkneys zien liggen. In het water zwemmen de Zeekoeten, Zeehonden en af en toe een Walvis door elkaar.

Bass Rock

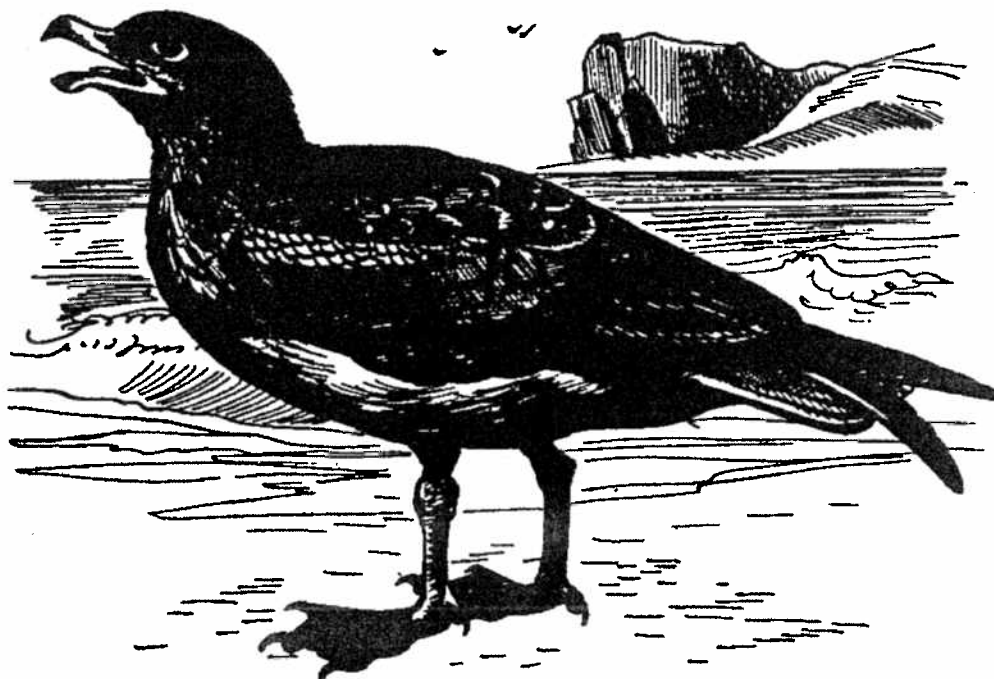
Bass Rock ligt in de estuary van de river Forth. Deze estuary is zo'n zeventig kilometer lang en begint bij Stirling. Overall in de estuary vind je plekken waar vogels kunnen waden. Vooral in de trektijd is het hier interessant. Verder naar het oosten voorbij Edinburgh liggen een aantal eilanden. Bass Rock is er één van, hier broeden ieder jaar ongeveer 20.000 Jan van Genten. Als je aan komt rijden dan kun je de rots in de verte zien liggen, het lijkt een witte rots.

Kom je dichterbij en je kijkt nauwkeuriger dan zie je dat dit de Jan van Genten zijn.
Hier vlak bij liggen twee natuurgebieden waar vogels in rust kunnen waden. In juni is hier echter niet veel te zien. Op een paar Groenpootruiters na waren de waadplekken verlaten.

Lijst van waargenomen vogels

Fuut, Raaf, Putter, Sperwer, Buizerd, Visarend, Torenvalk, Groenling, Grote Bonte Specht, Fitis, Boompieper, Grauwe Gans, Brandgans, Rouwkwikstaart, Zwarte Mees, Pimpelmees, Koolmees, Matkop, Vink, Winterkoning, Roodborst, Oeverloper met 5 jongen, Rietgors, Gierzwaluw, Huiszwaluw, Boerenzwaluw, Oeverzwaluw, Regenwulp, Kraai, Huismus, Goudhaan, Grote lijster, Merel, Spreeuw, Ekster, Holenduif, Houtduif, Kneu, Meerkoet, Zilvermeeuw, Stormmeeuw, Koekoek, Veldleeuwerik, Blauwe Reiger, Fazant, Tureluur, Scholekster, Wilde Eend, Heggenmus, Zwartkop, Waterspreeuw met 1 jong, Aalscholver, Graspieper, Turkse Tortelduif, Kuifeend, Knobbelswaan, Gaai, Zanglijster, Waterhoen, Goudvink, Dodaars, Wulp, Kokmeeuw, Grote Mantelmeeuw, Tuinfluiter, Grote Zaagbek, Roek, Sijs, Tapuit, Bonte Kraai, Drieteenmeeuw, Roodkeelduiker, Oeverpieper, Kuifaalscholver, Eider, Zeekoet, Zwarte Zeekoet, Grote Zee-eend, Middelste Zaagbek, Roodborsttapuit, Schots Sneeuwhoen, Frater, Grote Stern, Watersnip, Smelleken met 1 jong, Zee-eend, Rotsduif, Alk, Papagaaieuiker, Grote Jager, Jan van Gent, Kleine Jager, Pijlstaart, Blauwe kiekendief, Slechtvalk, Kolgans, Noorse Stern, Rietzanger, Geelgors, Drieteenstrandloper, Parelduiker, Tjiftjaf, Noordse Stormvogel, Brilduiker, Smient, Bergeend, Rosse Grutto, Kleine Strandloper, Groenpootruiter, Groene Specht, Bontbekplevier, Kleine Mantelmeeuw.

Toy Janssen

Een seizoen roofvogelen

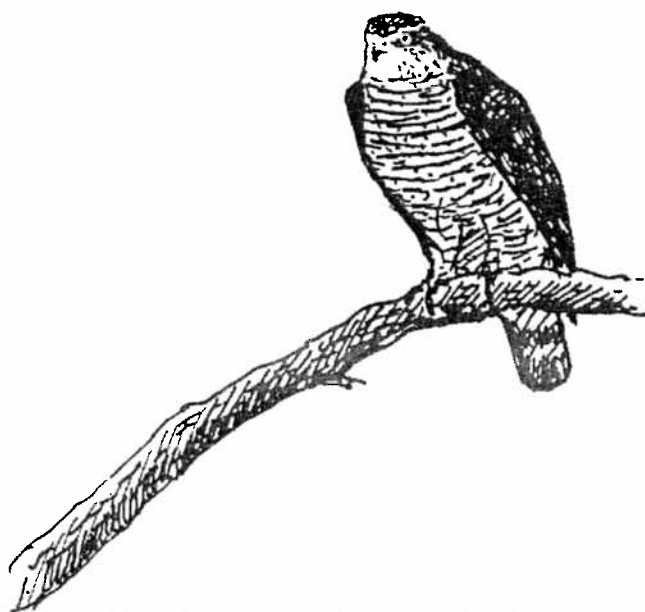
Hallo allemaal,

Namens de werkgroep Stootvogels mag ik deze keer een stuk in het Bruujsel schrijven. Eerst zal ik mezelf even voorstellen. Ik ben Pieter van de Voort (zoon van Piet van der Voort die jullie allemaal wel kennen) en woon aan de Sterappel in Uden. Sinds twee jaar ben ik weer lid van de Vogelwacht Uden e.o. en actief in de werkgroep Stootvogels. Dit jaar werd ik ingedeeld bij de groep die de Maashorst ging inventariseren op stootvogels. De coördinator van de Maashorst (Chris van Lieshout) wees mij het stuk bij de drie vennen en tussen de Weversweg en het Nabbegat aan om te inventariseren. In februari zijn we begonnen met het doorlopen van de bossen op aanwezigheid van bestaande horsten. Dit doorlopen doen we met een aantal leden van de werkgroep, omdat het in je eentje een zeer tijdrovend werk is. De gevonden horsten worden op een kaart ingetekend, zodat je bij het begin van de broedtijd de nesten eenvoudig terug kunt vinden om te controleren. Met een flink aantal gevonden horsten begon ik vol goede moed aan het controleren op broedgevallen.

Nou, dat viel in eerste instantie wel een beetje tegen, want een groot aantal horsten bleef gewoon onbewoond. Alleen twee buizerdhorsten bleken bewoond te zijn en geen havikhorsten. Dit bleef een paar weken zo, totdat ik op een zondagmorgen vroeg door het bos liep en er ineens een havik met prooi vlak voor me doorvloog. Met een flinke adrenalinestoot in de bloedbaan begon ik de havik zo goed en zo kwaad als dat ging, te volgen. Gelukkig zaten er een flink aantal Vlaamse gaaien in het bos, zodat ik via hun alarmroep de havik kon blijven traceren, totdat het weer stil werd. Shit, dacht ik, nu ben ik hem kwijt, maar opeens zag ik een schim een boomtop ingaan. Toen ik goed keek zag ik een havikhorst, goed verstopt in de kruin van een hoge Douglas-spar. Nou, mijn dag kon niet meer kapot en na thuiskomst heb ik gelijk Chris van Lieshout gebeld. Die zorgde er voor dat een week later Wim Janssen naar het nest klom. Er zaten twee jongen (vrouwjes) van twee en een halve week oud op het nest. Ook de twee buizerdpaartjes hebben ieder twee jongen grootgebracht.

Nou voor een eerste seizoen roofvogelen ben ik niet ontevreden over het resultaat en kijk ik al weer uit naar het volgende seizoen. Dan hoop ik ook nog sperwer- en torenvalknesten op de kaart te kunnen zetten. Maar het mooiste zou natuurlijk zijn ook nog een wespendif of boomvalk te kunnen traceren. Maar ja, we blijven vol goede moed doorgaan en hopen op een mooi volgend seizoen!

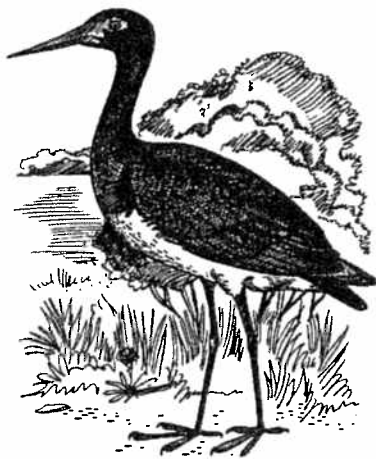
Groetjes van Pieter van de Voort

In gesprek met... Wil Willems

Op de eerste avond in september dat het verschrikkelijk hard regent krijg ik Wil Willems aan de telefoon. Hij heeft gelukkig even tijd om van gedachten te wisselen over vogels, de club en vooral over de mensen die hem enthousiast gemaakt hebben. Want toen Wil zijn zaak verkocht had zat hij opeens met een boel vrije tijd. Er gaat wel een heleboel op aan verbouwingen aan zijn huis in Boekel, maar je kunt niet altijd bezig blijven met alles overhoop halen. In het Udens Weekblad had Wil al vaak gelezen over de vogelwandelingen. Een aantal had hij meegelopen en hij had stomverbaasd gestaan over de gidsen die werkelijk elk piepje hoorden en daarbij ook nog de naam van de vogel wisten te vermelden. Behalve dat wisten ze vaak ook nog hun nest of hun zitplaats aan te wijzen. Dat bracht hem op het idee om er wat meer over te leren. Vooral nadat hij eerst een verkennende cursus bij het I.V.N. had gevolgd. De algemene cursus van de Vogelwacht was daarop een logisch vervolg. De piepcursus lijkt hem wat moeilijk, omdat hij een gehoorbeschadiging heeft opgelopen tijdens zijn werk in de bouw. Daar is immers altijd herrie, zeker als je in de installatie zit. Zijn gehoor voor de hoge tonen is daardoor ver achteruit gegaan. En dat heb je nu net nodig om veel vogels te kunnen onderscheiden op geluid.

Maar niet getreurd, je kunt toch genieten van alles wat je nog wel hoort en vooral wat je nog ziet. Zo is hij afgelopen voorjaar mee geweest naar Polen. Hij had geluk: er zegde iemand af. Van eerdere vakanties kende hij het land al een beetje. In de streek waar ze verbleven is de armoede nog steeds groot en het leven ouderwets. Zo zie je daar de mest nog uitgereden worden met paard en wagen. Verder was de reis indrukwekkend! Samen met de bus naar Arnhem, dan met de trein naar Duisburg en daarna met de nachttrein naar Warschau. Als je dan om half tien 's busje naar de plaats van bestemming. Ze logeerden in een familiepension en -in tegenstelling tot de vorige reis- was het eten dit keer heel goed.

Om alles goed te bekijken hadden ze een Mercedes Sprinter busje met chauffeur/gids ter beschikking die hen overal bracht waar wat moois te bekijken was (de enthousiaste verhalen daarover kun je nog nalezen in ons vorige Bruujsel). Dat de chauffeur ook meer wist te vinden dan het kleinste uiltje van Europa blijkt uit het feit dat de vogelaars eens na een prachtige dag een ijsje wilden. In het dorp was nergens ijs te koop, maar de chauffeur was bereid om tien kilometer om te rijden naar een kleine supermarkt. Het leek wel een invasie toen al die vogelaars daar binnenstormden voor hun felbegeerde ijsje en frisdrank. Gelukkig was de supermarkt goed voorzien zodat ze niet meteen de hele weekvoorraad hadden meegenomen. Hoogtepunten in de reis waren voor

Wil toch wel dat een eland hun pad kruiste en het zicht op de zwarte ooievaar, de zeearend en de visarend. Wat hem betreft is zo'n excursie zeker voor herhaling vatbaar. Zijn vrouw vindt het prima dat hij gaat, als hij maar met mooie verhalen thuis komt.

Een andere hobby van Wil is siersmeden en koper slaan. Hij gaat daarvoor naar het Pieter Breughel-centrum in Veghel. Omdat hij hartproblemen heeft gehad is deze hobby een poosje op de achtergrond beland. Het is immers zwaar werk om het ijzer zo te buigen als jij wilt. Maar nu het weer beter met hem gaat wil hij het weer oppakken. Natuurlijk moet je dan weer beginnen met de kleinere, gemakkelijkere dingen als een lantaarntje, of deurbeslag.

Wil zou ook graag thuis wat werken en is daarom op zoek naar een smidsvuur. Bij deze: als je iemand kent die zijn smidsvuur weg wil doen, geeft het door aan Wil. Voorlopig blijft Wil even bij deze hobby en het verbouwen van zijn huis. Maar als hij wat meer tijd heeft wil hij misschien wel aansluiten bij de stootvogelwerkgroep van de club. Behalve dat het prachtige, intrigerende vogels zijn, zijn ze ook wat makkelijker op het zicht te vinden en te herkennen. In ieder geval heeft hij op aanraden van clubleden een goede kijker gekocht. Niet in Polen, waar ze misschien wel goedkoop, maar ook zwaar zijn. Nee, hij kocht hem in Budel! Waarom in Budel?? Vraag dat maar aan de fanatieke vogelaars, die kennen hun adresjes. Hij kocht hem voor de reis naar Polen en heeft er nog geen minuut spijt van gehad. Wat hem zo bevalt aan de Vogelwacht?? Dat ze zo goed op de hoogte zijn. Dat sommigen er zo intens mee bezig zijn. Dat ze zo'n prachtig materiaal hebben en ze niet te beroerd zijn om daar ook anderen van mee te laten genieten. Dat je er zo veel van kunt leren, maar dat je er ook gezellig kunt buurten.

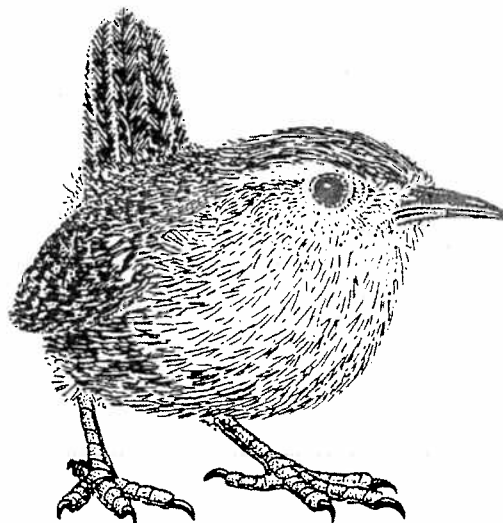
Bedankt Wil. Enne.... voor wat goeie buurt en kennis over vogels kun je voorlopig het beste terecht op het benkske bij de telpost op de Brobbelbies. Daar is altijd wel iemand te vinden.

Margreet Hoefnagels

Een vierling in de tuin

Ongeveer twaalf jaar geleden organiseerde Vogelwacht Uden een zwaluwententoonstelling in de Groenhoeve. Omdat ik vogels nog mooier vond dan straaljagers ging ik kijken en meldde me aan als lid. Verrijkt met een dubbel kunstzwaluwnest en veel verwachtingen van jonge zwaluwen in het voorjaar, gauw naar huis en de ladder op om het nest onder de dakgoot te bevestigen. Wist ik veel. Zwaluwen zullen daar in mijn omgeving nooit in nestelen. Tien jaar lang had het daar gehangen, zonder resultaat. Totdat in 2002 er een paar winterkoningen invloog. Verder resultaat leverde dat niet op. Dit jaar was het echter raak! We kregen een vierling. Het was prachtig om te zien. Steeds kleine kopjes naar buiten en eindelijk het uitvliegen. Het schoonmaken van het nest was een heel karwei. Voor mij vrijwel onbegrijpelijk dat, naast zo veel nestmateriaal, vier jongen en twee ouders in die kleine ruimte plaatsvonden.

Aad van Toor.

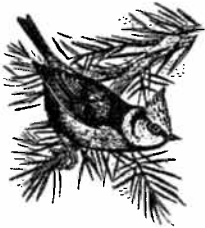

Maashorstwandeling, 6 juli 2003

Alweer de laatste Maashorstwandeling voor de zomervakantie. Een veel gebruikte zin was dan ook “De eerstvolgende is in september en dan met brunch”. Wachtend totdat de groep compleet was luisterden we naar de Groenling, Grote Bonte Specht en Boerenzwaluwen. Langzaam kwamen alle auto's bij het bezoekerscentrum. We konden gaan. Daar wandelden we met z'n tienden. Op naar de Brobbelbies. Een beetje jaloers vertelde Jan-Willem dat zijn broer nog steeds tussen de vogels en beren zat. Onderstussen was het jonge Mezen kijken.

Plotseling hoorde Liesbeth een bijzondere vogel. Welke? Niemand had het geluid verder gehoord, dus het zal altijd een raadsel blijven. Op de Brobbelbies zelf hadden we iets meer geluk. Jan-Willem was knalenthousiast. Met vreugde liet hij de Wesp spin zien. Met nog meer vreugde de Grote Ratelaar. Dat is een plant, een parasiet op grassen. Hij lijkt een beetje op het Vlasleeuwebekje, maar is veel zeldzamer. Ook liet hij iedereen het verschil tussen twee vlinders zien die erg veel op elkaar lijken, het Oranje en het Bruine Zandoogje. Dat verschil is maar heel erg klein, het Oranje Zandoogje heeft twee witte puntjes op het oog, het Bruine slechts één!

Een stukje verder zagen we de Roodborsttapuit en Kneu. Ook de Kuifmees liet zich goed bekijken. De Wespindief liet zich helemaal niet zien. Jammer. Maar de Zonnedauw en Klokjesgentiaan die we wel zien, maakt het dan wel weer goed. Al twaalf jaar heeft Jan-Willem hem niet gezien op de Maashorst, dus deze ontdekking is toch wel heel bijzonder.

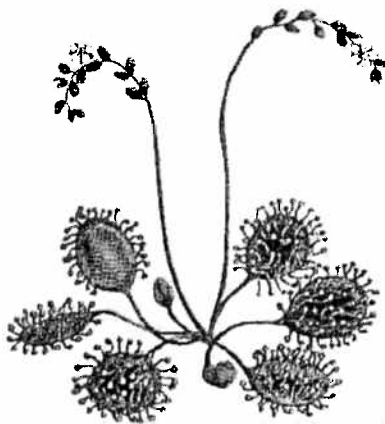
Stijn van Gils

Daglijst vogels:

Geelgors, Holenduif, Groenling, Houtduif, Zanglijster, Boompieper, Roodborst, Merel, Grote Bonte Specht, Zwarte Kraai, Turkse Tortel, Zwartkop, Huismus, Boerenzwaluw, Koolmees, Heggenmus, Roodborsttapuit, Kuifmees, Kneu, Grasmus, Vink, Holenduif, Boomkruiper,

Daglijst planten:

Zonnedauw (beide soorten), Speerdistel, Alvekruid, Klokjesgentiaan, Perzikkruid, Vlasleeuwebekje, Wederik, Rolklaver, Grote ratelaar

Ronde zonnedauw

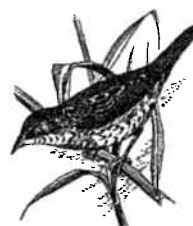
Grote ratelaar

Excursie Amsterdamse Waterleidingduinen (AWL)

Op 29 juni togen tien vogelaars naar Amsterdam om de Waterleidingduinen te bezoeken. Jan van den Tillaart leidde ons via een mooie toeristische route naar onze bestemming. Hoewel de verontrustte kreten al door de portofoons klonken (Hé Jan, zitten we nog wel goed?!) reden we toch in één keer naar 'De Oranjekom', het bezoekerscentrum van de AWL. Daar voegden de familie Spijkers en Ton Schlattman zich bij ons.

Het was mooi weer en het gebied is bijzonder mooi. Jammer dat veel vogels in deze tijd wat minder van zich laten horen. Maar een vogelaar is niet voor één gat te vangen en we hebben veel opgestoken over de flora in het gebied en de werkzaamheden in deze duinen. John Hermans en Peter Vlamings lieten ons zien hoe we een Adelaarsvaren kunnen herkennen. Als je de doorsnede van zijn stengel bekijkt kun je daar een adelaar in zien (al moet je daar wel veel fantasie voor hebben....). Ook wemelde het er van de vlindertjes. Met name de Zandoogjes fladderden veelvuldig rond. We hebben veel Grasmus en Tjiftjaf gehoord. Ook de Kleine karekiet liet van zich horen. Mooier was eigenlijk het tafereeltje dat we in een open gebied mochten aanschouwen: een paartje Gekraagde Roodstaarten met jongen. We hebben ons staan vergapen aan hun druktemakerij in en rond enkele meidoornstruiken. In een gebiedje waar struwelen en open stukken elkaar afwisselen, hoorden we het hoge rrrrrrr-geluid van de Sprinkhaanzanger. We hadden een forse wandeling uitgezocht en toen we rond het middaguur bij een horecagelegenheid aankwamen, lieten de pannenkoeken zich goed smaken. Toen we dicht bij het strand kwamen hebben we een kolonie Aalscholvers gezien. Zij hadden zich een bosje rond een plas toegeëigend en hier meteen hun 'sporen' nagelaten. De bomen zaten vol uitwerpselen en duidelijk was, dat die daar niet zo goed tegen kunnen.

Op onze weg terug naar de auto werd door enkelen enthousiast 'damhart, damhart!!' geroepen, maar helaas had niet iedereen deze gezien. Als toetje kwam op het laatst een Boomvalk overvliegen. Nabij de Oranjekom hebben we nog vergeefs op het IJsvogeltje gewacht maar die liet zich niet zien. Hoewel we enorm hebben genoten van dit afwisselende gebied, hebben we niet bijzonder veel vogels gezien. Desondanks is het zeker de moeite waard om, in een ander seizoen, eens terug te gaan.

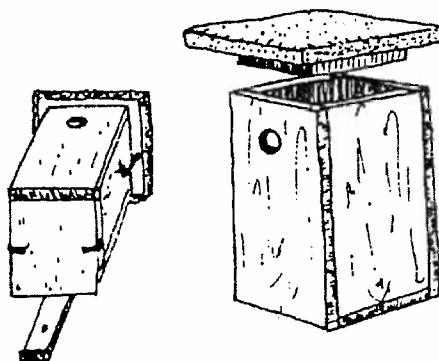
Esther Rutten

Waarnemingen

Grote Bonte Specht	Grasmus	Houtduif
Zwartkop	Buizerd	Gekraagde Roodstaart
Winterkoning	Pimpelmees	Braamsluiper
Fuut	Zwarte Kraai	Kauw
Kuifeend	Visdief	Boomkruiper
Gaai	Kleine Karekiet	Huismus
Wilde eend	Aalscholver	Kneu
Meerkoet	Heggenus	Krakeend
Tjiftjaf	Matkop	Tafeleend
Merel	Blauwe Reiger	Grote Mantelmeeuw
Roodborst	Rietgors	Boompieper
Knobbelzwaan	Goudhaan	Boomklever
Staartmees	Ekster	Boomvalk
Zanglijster	Gierzwaluw	Huiszwaluw
Koolmees	Holenduif	Sprinkhaanzanger

Jaarverslag werkgroep nestkasten

Voor onze holenbroeders zit het seizoen er weer op en de elf medewerkers van onze werkgroep hebben hun balans weer opgemaakt, er zijn ongeveer 159 nestkasten gecontroleerd. De resultaten zijn weer goed te noemen, ofschoon er in de meeste kasten geen tweede broedsel is waargenomen. Er is gecontroleerd van begin april tot eind juni (zes of zeven maal).

Het totale resultaat van 2003 ziet er als volgt uit:

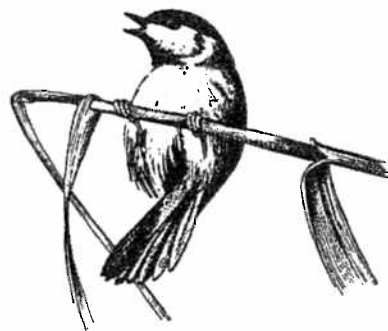
510	Koolmezen
361	Pimpelmezen
49	Zwarte Mezen
42	Bonte Vliegenvangers
0	Gekraagde Roodstaart

In 2002:

426
310
32
7
5

Ten opzichte van vorig jaar dus wat minder Kool- en Pimpelmezen, maar wat meer Zwarte Mezen en Bonte Vliegenvangers. Helaas dit jaar geen uitgevlogen Gekraagde Roodstaarten.

De verschillen met vorig seizoen kan, wat betreft de mezensoorten, te wijten zijn aan het feit dat wat meer kasten gehangen zijn en dat er, vooral in Odiliapeel, meer is gecontroleerd.

De toename van de bonte vliegenvanger met een factor zes is een ander verhaal. Uit onderzoek is gebleken dat deze vogel acht à tien dagen eerder begint te broeden dan twintig jaar geleden. Dit komt weer door de klimaatsverandering, waardoor de lentes een paar graden warmer zijn dan voorheen. Dat heeft weer tot gevolg dat bomen eerder uitlopen en er eerder een aanbod is van insecten. De bonte vliegenvanger mannen moeten bij hun terugkeer uit hun overwinteringsgebied zo snel mogelijk een geschikt territorium zoeken voor hun aanstaande en wat later terugkerende vrouwtjes. Dit om een zo groot mogelijk aanbod van insecten te hebben voor hun nakomelingen. Een aantal mannen is in het gebied van de Maashorst tussen Grensweg en Kerstspaan hier blijkbaar goed in geslaagd. Laten we hopen dat deze trend zich voortzet.

Per groep waren de resultaten als volgt:

Harry en Irene Claasen hebben in hun gebied in de Maashorst 48 kasten hangen waarvan er 11 niet bezet waren en enkele waren gekraakt door wespen of rupsen.

Het resultaat was 48 Koolmezen, 48 Pimpelmezen, waarvan 4 van het tweede broedsel en 18 Zwarte Mezen.

De groep Willy Bergmans, Theo Peeters en Leo Ballering hebben 51 kasten hangen, waarvan er 34 bezet waren.

Het resultaat was 137 Koolmezen, 122 Pimpelmezen en 15 Zwarte Mezen. Een nest van de Gekraagde Roodstaart was helaas verstoord.

Lilian Beniers en Theo Thijssen hebben in de Maashorst 46 kasten hangen, waarvan er 40 bezet waren.

Ze hebben geteld: 133 Koolmezen, waarvan 18 van het tweede broedsel, 55 Pimpelmezen, waarvan 2 van het tweede broedsel, 16 Zwarte Mezen en 36 Bonte Vliegenvangers.

Rien de Mol en Günter Rutten hebben in de bossen van Odiliapeel (oost) 29 kasten hangen waarvan er 23 bezet waren.

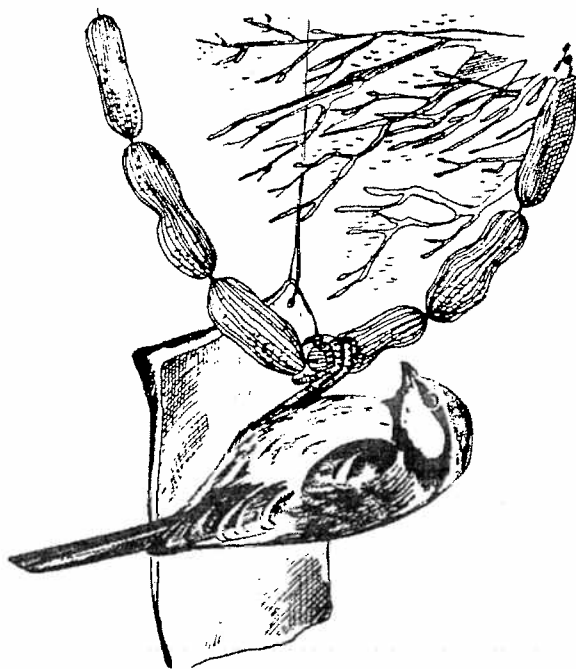
Het resultaat was: 82 Koolmezen, 67 Pimpelmezen (2 van tweede broedsel) en 6 Bonte Vliegenvangers.

Jan Nijhof en Johan van Roosmalen hebben in de bossen van Odiliapeel (west) 33 kasten gecontroleerd. 26 waren er bezet.

Het resultaat was: 110 Koolmezen en 69 Pimpelmezen.

Rest mij nog alle medewerkers te danken voor hun inzet en ik hoop volgend jaar weer op jullie te kunnen rekenen.

Harry van Dijk (Coördinator Werkgroep Nestkasten),
Telefoon: 0413-273307.

Wetenschappelijk...

Het Verenkleed

De meest karakteristieke eigenschap van een vogel, waarmee hij zich onderscheidt van alle andere levensvormen, is het verenkleed. Het verenkleed heeft twee hoofdfuncties: het geeft de vogel de mogelijkheid om te vliegen en het verschaft de vogel isolatie. Vooralsnog wordt aangenomen dat vogels zich ontwikkeld hebben uit reptielachtige voorvaderen, waarbij de schubben zich gevormd hebben tot veren. Beiden zijn samengesteld uit dezelfde substantie: keratine.

Veren bestaan in vier vormen:

- gevlagde veren
- donsveren
- haarveren
- borstelveren

De gevlagde veren zijn de belangrijkste veren van een vogel. Alle veren die voor het vliegen worden gebruikt hebben vlaggen. In alle gevallen is er een stevige centrale schacht die de “vlaggen” ondersteunt. Deze vlaggen bestaan uit evenwijdige baarden die ietwat naar boven wijzen. Aan deze baarden zitten de baardjes. De baardjes die naar boven staan hebben haakjes aan de onderkant die in de haakjes grijpen van de naar beneden staande baardjes van de baard erboven. Hierdoor heeft de veer zowel stevigheid alsook een licht gewicht.

De grote slagpennen zorgen voor de voortstuwing in de lucht en de kleine slagpennen scheppen de opwaartse druk die nodig is voor het vliegen. De meeste vogels hebben elf grote slagpennen per vleugel, maar de ooievaar heeft er maar liefst zestien. Het aantal kleine slagpennen varieert per vogel; kolibries hebben er zes, terwijl sommige albatrossen er 32 hebben.

De donsveren zijn qua structuur een stuk eenvoudiger. Een kortere schacht, weinig baarden, en baardjes zonder haakjes. Zij zorgen voor een warmte-isolerende laag. De donsveren zijn tijdens de groei van de jonge vogel de enige veren die ze hebben. Het belang van donsveren is per vogelfamilie afhankelijk. Bij Watervogels zijn ze goed ontwikkeld, maar Duiven en IJsvogels bijvoorbeeld hebben geen donsveren.

Haarveren bestaan uit een lange schacht die eindigt met een aantal baarden. Ze werken samen met andere veren, in het bijzonder de veren die voor het vliegen worden gebruikt. Waarschijnlijk geven deze veren informatie door over de positie van andere veren, zodat deze hierop kunnen worden afgestemd. Niet-vliegende vogels hebben geen haarveren.

De borstelveren hebben baarden aan de basis. Ze zijn meestal te vinden op de kop en vooral rond de bek, ogen en neusgaten waar ze voor bescherming dienen. Ze zijn voornamelijk te vinden bij insectenetters die al vliegend hun prooi vangen en bij nachtzwaluwen.

Het aantal veren dat een vogel heeft, hangt af van de grootte van de vogel. Een Knobbelswaan kan wel meer dan 25.000 veren hebben, terwijl Kolibries er minder dan 900 hebben.

Veren worden gedurende het leven van een vogel regelmatig vervangen. Nieuwe veren groeien aan de basis van de oude veer. De oude veer wordt weggedrukt en de nieuwe veer neemt vervolgens zijn plaats in. Het lijkt alsof vogels geheel bedekt zijn met veren, maar dat is helemaal niet zo. De veren groeien op daarvoor bestemde plaatsen; de veervelden.

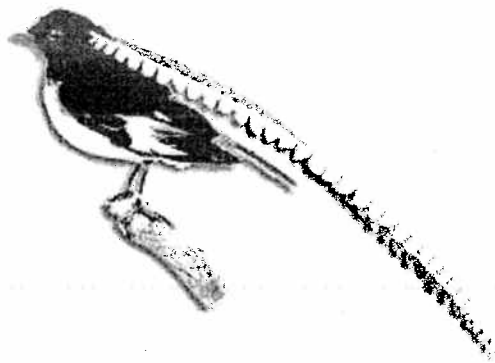
Veren kunnen de meest vreemde vormen hebben. Vooral de staartveren zijn er in allerlei vormen en grootte. De blauwe en de groene pauw (*pavo cristatus* en *pavo muticus*) zijn vermaard om hun prachtige staartveren, maar ook andere leden van de fazantenfamilie hebben ongelooflijke staartveren. Sommige vogels hebben enorm verlengde staartpennen, die vaak twee keer zo lang zijn als het lijf van de vogel. Het mannetje van de Lierstaartnachtzwaluw (*Uropsalis lyra*) is hier een mooi voorbeeld van. Een andere vogel is de Quetzal (*Pharomacrus mocinno*), waarbij wederom het mannetje schitterend lange groene staartveren heeft. Het meest bekend zijn echter de verschillende soorten Paradijsvogels en dan in het bijzonder de *Astrapia*'s. Van dit genus verdient de Lintstaartastrapia (*Astrapia mayeri*) een vermelding. Het mannetje heeft staartveren van maar liefst 1 meter lang en heeft daarmee de langste staartveren in verhouding met het lichaam.

Qua aparte vorm kunnen nog vernoemd worden de Koningsparadijsvogel (*Cicinnurus regius*) met zijn lange draadachtige staartveren met aan het eind een groene krul; de Trapstaartekster (*Temnurus temnurus*) van Noord-Vietnam en Hainan met zijn gekartelde staart en de Vlagkolibri (*Loddigesia mirabilis*) waarbij de binnenste staartpennen van het mannetje eindigen in een vlag.

Niet alleen de staartveren kunnen exceptionele vormen aannemen. Het mannetje van de Wimpeldrager (*Pteridophora alberti*) heeft aan weerszijde van de kop verlengde kopveren die twee keer de lengte van de vogel bedragen. Bij de Wallace's Paradijsvogel (*Semioptera wallacei*) heeft het mannetje vier witte sierveren boven de vleugels. Het mannetje van de Wimpelnachtzwaluw (*Macrodipteryx vexillarius*) ten slotte heeft de negende slagpen verlengd tot een lengte van 60 cm.

Don-Alexander van Bergen

Vogel onder de loep... de Spreeuw

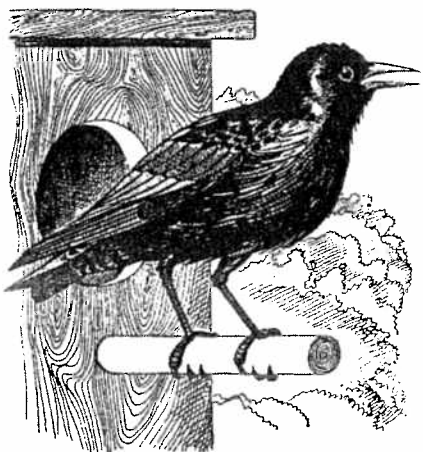

Geïnspireerd door de grote levende wolk vogels die op dit moment iedere avond over mijn tuin trekt om dan tegen het vallen van de duisternis luid kwetterend in een boomgaard zo'n vijftig meter verderop te vallen was het niet moeilijk een vogel te kiezen die bij deze tijd past. Het is werkelijk adembenemend om te zien hoe zo'n wolk van werkelijk duizenden vogels als een enkel levend wezen reageert op de omgeving.

Als dan de grote meute in een paar grote appelbomen is gevallen zie je tot het donker toe nog steeds kleine groepjes vogels aan komen vliegen om zich tot de luid kwetterende groep te voegen. Als je er in de buurt komt is het echt een oorverdovend gekwetter van al die duizenden vogels. Als je er onder komt.... Tja, dan heb je niet alleen geluidsoverlast! Al die lekkere bessen die tegen het einde van de zomer op z'n best zijn worden dan na consumptie als het ware gelanceerd. Nee, wil je echt onder zo'n grote groep doorlopen dan kan ik je een paraplu aanraden, en...ik zou geen witte nemen.

Maar serieus, de spreeuw is naar mijn mening een erg ondergewaardeerde vogel. Misschien wel omdat hij in zulke grote aantallen voorkomt. Toch raar, als er maar enkele voor zouden komen zou iedere vogelaar lyrisch worden bij het zien van zo'n prachtig gekleurde vogel en zou je de telescopen niet kunnen tellen. En zou een ieder zich vergapen aan zijn leuke gedrag, het gladde verenpak met die schitterende kleuren. Richt een kijker op een zonnebadende spreeuw en je ziet zwart, bruin en wit, overgoten met een paarse of groene zweem.

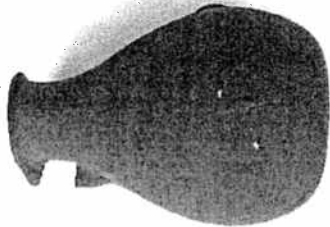
Ook de zang van deze vogel mag er zeker wezen, die bestaat uit een aaneengeschakeld geheel van klikkende, rollende en slissende geluiden, onderbroken door een hard, in toon dalend gefluit. Verder is het, zoals veel van de vogels uit de spreeuwenfamilie, een geweldige imitator. Een spreeuw die bij mij onder een dakpan heeft vertoefd met z'n gezinnetje kon feilloos een kanarie of de mozambiquesijs van de overburen nafluiten. Je hoorde geen verschil. Maar niet alleen de zang van andere vogels, ook sirenes, autoalarmen, computerspelletjes, wekkers, geplons en gekwaak van kikkers, kan hij feilloos nadoen. Men zegt dat spreeuwen zelfs kunnen leren praten.

De zang speelt echter nauwelijks een rol bij de paarvorming en de voortplanting. Want een spreeuwenman verleidt een vrouw niet door romantische liefdesliederen maar, nogal materialistisch, met een huis. De spreeuw is een holenbroeder en zoekt dan ook geschikte holle bomen, schoorsteenpijpen, dakpannen, en zelfs lege blikjes. Het populairst zijn echter hooggelegen nestplaatsen. De spreeuwenman begint in maart zelf met de grote schoonmaak van oude nesten. Eerst moet alle rommel eruit, daarna legt hij op de bodem een ovaal basisnest van takjes, stro en hooi. Als hij de kans krijgt, maakt het mannetje vaak zelfs meerdere nesten, die hij fel verdedigt tegen mannen die te dichtbij komen. Daarna gaat

hij zingen in de buurt van één van de nesten. Met opgezette keelveren en geflapper met afhangende vleugels maakt hij daar een hele show van. Heeft hij eenmaal de aandacht van een vrouwtje getrokken dan vliegt hij haar vóór naar het nest. Het vrouwtje inspecteert de woning aandachtig en kiest al of niet voor het nest, en daarmee voor de man.

Zelf maakt ze het nest af door er veertjes, draadjes en andere zachte materialen in te leggen. Alsof het is afgesproken leggen alle spreeuwenvrouwen ongeveer tegelijk een legsel van vijf tot zes blauwige eitjes. Dit gebeurt zo tegen half april – afhankelijk van het lenteweer iets eerder of later. Beide vogels broeden, maar het mannetje toont zich nu heel wat minder geëmancipeerd: hij houdt het zelden meer dan een uur vol en in ieder geval nooit 's nachts. Na twaalf dagen broeden komen, tegen eind april, begin mei, de eieren van alle spreeuwen vrijwel allemaal tegelijk uit. Een raadselachtige synchroniteit. Dan begint het grote voeren. Spreeuwen eten alles, maar halen voor de jongen vooral insecten. De snavelranden van de jongen zijn helder geel, hun kelen fel oranje-rood en die kleurcombinatie schijnt de ouders te prikkelen hun voedsel af te staan. De

spreekwoordelijke hongerlappen groeien als kool en verlaten na twintig dagen het nest. Nog een dag of vijf worden de jongen door de ouders gevoerd. De jonge vogels die hier geboren worden mogen zich gelukkig noemen, in enkele zuidelijke landen zijn er zelfs speciale spreeuwenpotten. Een nestplaats voor de spreeuw met als doel de jongen net voor het uitvliegen eruit te halen en te... consumeren. Nee, laat mij ze maar mooi bekijken als ze op het dak zitten te kwetteren, op mijn bord zie ik liever iets anders.

Vanaf eind mei, begin juni zie je vaak familietroepjes door de weilanden scharrelen; in gesloten formatie prikken ze in de bodem met hun lange snavel naar iets eetbaars. Families sluiten zich bij elkaar aan en elke dag worden de groepen groter, tot zich in augustus enorme troepen hebben gevormd. Dat leidt ten slotte tot de in het begin genoemde spreeuwenwolken en de slaapplekken van soms wel tienduizenden vogels. Waarom spreeuwen zo massaal overnachten, is een nog steeds niet goed begrepen verschijnsel. Veilig voor roofvogels zijn ze niet echt, want zo'n knetterhard gekwetter trekt al van verre de aandacht. Wel is de kans dat een spreeuw in de groep wordt gegrepen kleiner omdat de roofvogel moeite heeft met kiezen. Vooral onervaren rovers hebben daar moeite mee. Profiteren van elkaars lichaamswarmte kan ook niet de reden zijn, want de vogels verzamelen zich juist in de nazomer.

Ieder van ons heeft wel eens de grote spreeuwenwolken bekeken maar geef nu eens toe, wie heeft deze vogels apart eens echt nauwkeurig bekeken met de kijker of telescoop zonder te zeggen: "Och het is 'maar' een spreeuw". Als je dat doet zal je zien dat ook deze dieren het bekijken meer dan waard zijn. Veel mensen lopen de gewone dingen vaak voorbij zonder te beseffen dat ook die heel erg speciaal en zeker de moeite waard kunnen zijn.

Ik wens jullie veel vogelplezier en denk bij de eerstvolgende spreeuw eens aan dit artikel en zie hoe bijzonder deze vogel eigenlijk is.

Pedro van den Acker

Theo en Joke op vakantie

Maandagmorgen 28 juli wilden we om vijf uur vertrekken naar het gebied rond Bautzen in Duitsland, bij het drielandenpunt met Polen/Tsjechië. Daar wonen namelijk vrienden van mij. De avond ervoor alles bij elkaar gepakt (valt niet mee als je in twee huizen woont!) en brood gesmeerd zodat we meteen konden vertrekken. Alleen even koffie zetten en onderweg zouden we wel eten. De fietsen achterop en wegwezen (dachten we). Maar wat een pech: een cruciaal deeltje van de fietsendrager was weg! Een gootje (met riempje) waar de band op rust! Even terugrijden naar het andere huis maar vanwege de donkerte niks gevonden. Dan de oude drager er weer op, maar al met al was Theo er mooi een uurtje zoet mee. Dus om zes uur vertrokken we vol goede moed met fietsen, verrekijkers en vogelboekjes. Wat kwamen we tegen? (Het was inmiddels licht geworden!). Jawel, het bewuste gootje lag in de Kerkstraat in de goot! Wat een geluk, met een ietwat bittere smaak!

In het Ruhrgebied per ongeluk een stadje ingereden - waar de kinderen blijkbaar nog geen vakantie hadden, gezien de rugtassen; maar verder verliep de reis voorspoedig. Het is fijn dat je kunt afwisselen aan het stuur, dan kan de één rusten en de ander toch verder rijden. Je hoeft dan niet zo vaak te stoppen. Maar tijdens een van de weinige plas-stops bij een benzine-station deden heel veel (vrouwjes-)vinken zich te goed aan wat reizigers in de buurt van een picknicktafel knoeien. Een prachtig gezicht! Een jonge toerist ging, om zijn benen te strekken?, languit op die tafel liggen en weg was het volkje. Jammer!! Raar blijft het punt waar eerst "de muur" stond, zo bizar dat je daar nu gewoon verder kunt rijden!!!!

In pakweg tien uur waren we ruim achthonderd kilometer ver! De eerste camping was meer een weilandje (met allemaal caravans) en dat stond ons niet zo aan. Eén van de weinige Nederlanders die we tegenkwamen (een motorrijder) gaf er niet zo veel om, want voor hem was het toch maar voor één nacht. Hij had tevergeefs naar een camping "Blaue Adria" (bleek later) gezocht, maar was het spoor bij een vijf-weg-rotonde bijster. Wij wisten dat hij niet de camping bedoelde die we zochten (uit de Udense ANWB-winkel) maar gezien de triestige aanblik daar en de afwezigheid van douches besloten we een poging te wagen. Na een kleine tien kilometer bij die rotonde aangekomen stond daar inderdaad geen camping meer aangegeven, maar wel de bewuste naam en zodoende hadden we geluk (met z'n tweeën zie je toch meer)! Onderweg ook genoten van het geweldig prachtige landschap, als je al geen vakantiegevoel had kreeg je het bij de aanblik van het heuvelachtige terrein! Jongens (en meisjes) wat is het daar prachtig mooi (maar dat wist ik al, ik was er al best vaak geweest)! Bij het kleine plaatsje Crosta ligt de camping "Blaue Adria" aan een afgraving, omzoomd door bossen en ligweiden. Het zeer heldere water is nu tropisch groen, doch vroeger azuurblauw. Dit had mij naderhand een gepensioneerd vrouw verteld, die daar al kwam in de vijftiger jaren. Wij hadden ons al afgevraagd waar dat blauw toch vandaan kwam.

Eerst werd er moeilijk gedaan: “kein platz” en “vielleicht fur ein par tagen” maar na wat vriendelijkheid konden we mooi dichtbij het echt propere (Deutschliche gründlichkeit?) sanitairgebouw gaan opbouwen. Rond 18.00 uur stond de tent fier rechtop en was het grote luchtbed, met de hoofdkant hoger gelegen dan het voeteneinde, helemaal vol gepompt: zweten!! Moe maar voldaan besloten we uit te gaan eten, dat hadden we wel verdiend. We kwamen uit bij een klein maar fijn restaurant, verbonden aan een pension, met een gezellig binnenplaatsje. Daar nestelden onder de dakgoot heel veel huiszwaluwen, het was puur genieten. Die ijverige vogels vlogen af en aan en ondertussen konden we ons beste Duits oefenen, want het is daar heel gebruikelijk dat mensen bij elkaar aan tafel schuiven en een praatje maken. Ze blijven ook handen en kusjes geven, ook al zien ze elkaar elke dag en om dit weer te omzeilen geven ze soms een paar klopjes op tafel bij aankomst en vertrek. Dit vonden we zo grappig! Het is daar allemaal heel gemoedelijk en rustig, zoals het vroeger bij ons geweest moet zijn. De (wat oudere) vrouwen lopen gewoon in hun schort op straat. De mensen zijn er vriendelijk, hebben tijd voor een praatje, het woord stress is (nog) niet bekend en ze vertellen graag over de bijzonderheden die er in hun omgeving te zien zijn. De prijzen vallen ook erg mee: 60 cent (toch gemakkelijk die euro!) voor een koffie op de camping. Over het verschil tussen het leven voor en na “de wende” wordt heel vaak gesproken! Het voert te ver om over alle dagen uitgebreid te verhalen, maar mensen wat hebben we genoten!!!! Het was eigenlijk te heet om veel te gaan zien en we hebben ook niet zo veel gefietst als we van plan waren.

Wat we onder andere gedaan hebben, in alfabetische volgorde:

- heerlijk eten
- koken (weinig)
- lezen
- luieren
- rummicubben
- yahtzeeën
- zwemmen.

Natuurlijk hebben we ook een paar keer mijn vrienden en hun familie gezien en aardig kunnen bijkletsen, daarvoor gingen we tenslotte naar dit gebied.

Vanwege de vogelwachters: ja, ook naar vogels gekeken! We hebben onder andere kunnen waarnemen:

- boomklever (altijd in de morgen vlakbij onze tent)
- buizerd
- zanglijster
- merel
- huismus
- ooievaar (ook geschilderd, zie onder) in grote getale
- grote bonte specht
- vink
- zwarte wouw (zie tekening)
- huiszwaluw

Een hele grote prachtige (donkere) roofvogel hebben we helaas, ook met behulp van de boekjes, niet kunnen determineren.

Het viel Theo op dat er bepaalde vogels geheel afwezig waren:

- eksters
- houtduiven
- kauwen en
- zwarte kraaien

IJzeren (kleine) vogels zagen we ook boven de camping, want er was een vliegveldje in de buurt. Heel opmerkelijk was, dat in een nabij gelegen dorp allemaal ooievaars op de weg waren geschilderd (zie foto)! Een vrouw, die haar bloemen aan het begieten was, gevraagd naar de betekenis. Het is daar een mooi gebruik, dat vrienden van het bruidspaar op de vrijgezellenavond ooievaars schilderen van het huis van de bruid naar de bruidegom, voor een vruchtbaar huwelijk! Bij het maken van de foto kregen we luidruchtig gezelschap (let op kind en hond!). We wilden jullie dit niet onthouden.

Zondag, 10 augustus zijn we in de hitte weer teruggekeerd naar het Udense en het eerste dat we zagen toen we Nederland inreden was een houtduif!

Gegroet,
Mede namens Theo,
Joke van den Boogaard

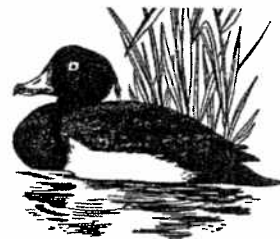
Maandagavondwandeling Esterbroek, 23 juni 2003

De laatste maandagavondwandeling. Jammer, maar dan moeten we er maar goed van genieten. Even wachten tot iedereen er is en tevens even een plaatsje voor de fiets zoeken. Niemand had de sleutel van de poort en al willen we er nu nog niet aan denken, we zullen ook thuis moeten komen. Gelukkig mogen de fietsen bij een huis in de buurt staan. Dan vertrekken we, met een paar auto's, richting Escharen.

Een paar gesprekken verder, zijn we er. Jan scoort meteen een Boerenzwaluw, tot zijn teleurstelling moest hij op de Huiszwaluw een minuut of vijf wachten. "Ja, witte stuit, schrijf er maar bij". Met een man of vijftien wandelen we langs een sloot, ondertussen wat praten met kanoërs. Iedereen moet toch weten dat de Vogelwacht op excursie is. Het was goed te merken, dat het alweer de laatste keer was. Er werd net iets meer gepraat dan anders. Maar de vogels werden natuurlijk niet vergeten. Grasmus: stap hink sprong. Een Kleine Karekiet die z'n eigen naam lijkt te zingen. De Robota (Roodborsttapuit) liet zich, om het wat gemakkelijker te maken heel duidelijk zien.

Ondertussen vertelde Liesbeth enthousiast over haar vakantie in de Dordogne. Met ongelooflijk veel Europese Kanaries en andere leuke vogels. Maar ook over het hele warme weer. Peter van de Braak was op de Vrije Vogel Dagen geweest en ook dit was een groot succes. Terwijl er gezellig gepraat werd en het lijstje rustig aangevuld werd, verstreek helaas ook de tijd. Even stoppen bij een plasje en kijken naar de Kuifeenden en de langsscherende

Boerenzwaluwen. Ook de Pitrus is onze ogen niet ontgaan, net als het Smalbladerig Jacobskruiskruid. Dat laatste zag er erg apart uit, toch weer net iets anders dan de Jacobskruiskruid die we gewend zijn.

Maar het stilstaan mag ook weer niet te lang duren, dus spoorde Jos ons aan toch maar weer verder te lopen. Tot blijdschap van Jos, wandelden we iets later dan ook weer. Op naar de Spechten, de Grote bonte en Groene specht lieten zich erg goed horen. Een paar stappen later keken we in de huiskamer van de torenvalk. In de kast konden we ze erg goed bekijken.

Wel was er wat discussie over het aantal. Eerst was iedereen het er over eens dat her er drie waren. Totdat nummer vier niet meer kon ontglippen aan de ogen van Peter Noy. Met de torenvalken was de wandeling ook bijna afgesloten.

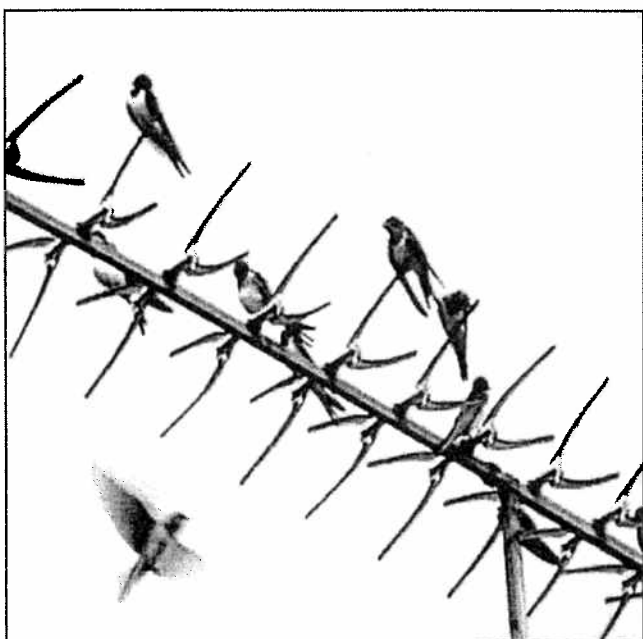
Maar van de laatste wandeling wilden Peter Noy en Liesbeth wél een feestje maken. Gezellig dronken we thee een koffie met een heerlijk 'Vogelaarskoekje'. Een betere afsluiting hadden we ons niet kunnen wensen. Alleen Jos was nog niet helemaal tevreden. "Gebak is nog leuker!"

Stijn van Gils

Vogels in onze tuin

Jolanda Rutten is sinds 1 december 2002 lid van de redactie van het Bruuijsel. Ze is het vak van vogelen nog aan het ontdekken en haar interesse voor vogels gaat voornamelijk uit naar vogels die in de tuin voorkomen. Jolanda is moeder van Daan en samen met Carel de trotse bezitter van een grote 'diervriendelijke tuin'. Jolanda schrijft elk kwartaal iets over haar eigen belevenissen in deze tuin. Bezoek ook eens haar website www.cdevink.com, voor prachtige foto's.

De zomer is weer bijna voorbij, maar het is dan ook echt 'zomer' geweest! Wat was het warm. Voor de mens, voor de dieren, en vooral ook voor de planten in de tuin. Met name de planten die het afgelopen seizoen verzet waren, hebben het erg zwaar gehad. Gelukkig hebben wij de meeste kunnen redden door ze overdreven veel water te geven.

Aan het einde van zo'n prachtige zomer wil je nog niet aan de herfst en winter denken. Toch doen de vogels dat wel. De eerste trekvogels zijn alweer vertrokken naar het zuiden, en ook bij ons in de tuin is dat goed te merken. De boerenzwaluwen hier in de omgeving hebben onze antenne uitgezocht om op te verzamelen. Het is een prachtig gezicht, al die zwaluwen die vlak over je hoofd vliegen, dan weer al kwetterend neerstrijken op de antenne en soms ook gewoon heerlijk even op een dakpan uitrusten. En een gezellig geluid dat ze maken, het geeft mij altijd een echt na-zomer gevoel. Dus iedereen die nog een oude antenne heeft staan, niet weghalen hoor! Er zijn veel vogels die dit een prachtig uitzichtpunt vinden.

En dat is ook het onderwerp waar ik het deze keer over ga hebben: wat vinden vogels prettig in een tuin, dus met andere woorden, waarmee lok je vogels naar jouw tuin? Het najaar is een uitermate geschikt moment om wijzigingen aan te brengen in de tuin, met name struiken en bomen zijn dan goed te verzetten.

Water

Juist met een hete zomer als deze hebben de vogels veel behoefte aan water, om van te drinken, om in te baden en om voedsel te zoeken. Dus ook al heb je nog zo'n klein tuintje, zorg dat er altijd ergens een beetje water te vinden is. Bijvoorbeeld een klein stromend fonteintje is decoratief in de tuin en voor vogels voldoende om te komen kijken.

Uitkijkpunten

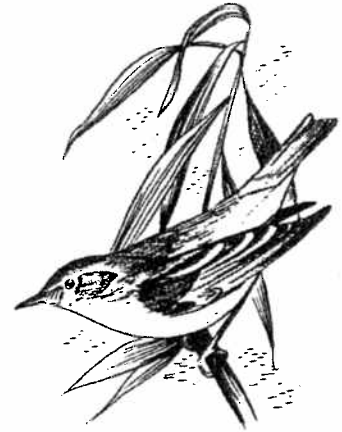
Vogels vinden het ook heerlijk om ergens te zitten waar ze de omgeving goed kunnen overzien. Bijvoorbeeld een Vliegenvanger gebruikt één bepaalde plek vaak om te zitten waarvandaan hij dan z'n prooi vangt en weer terugkeert naar dezelfde plek. Een Zanglijster en Groenling vinden het bijvoorbeeld heerlijk om bovenop het topje

van de grootste conifeer hun lied te laten horen. Zorg dus voor wat hoogteverschil in je tuin door planten, maar ook door afscheidingen of pergola's. Wij hebben afgelopen jaar een soort van 'tuinkamer' gemaakt met oude betonijzers die we laten begroeien met allerlei klimplanten. Dit is een plek waar erg vaak vogels te vinden zijn.

Voedsel

Besdragende planten zijn natuurlijk erg in trek bij diverse vogels, en bessen geven juist nu erg veel kleur aan de tuin. Maar ook zaden en insecten zijn nodig om de tuin interessant te maken voor vogels. Wees dus niet te netjes in je tuin. Laat de luizen in de klimop en roos eens een keertje met rust en geniet van een Tjiftjaf die elke dag heerlijk komt smullen (Dit kun je natuurlijk pas doen als de planten groot genoeg zijn om niet te bezwijken aan de luizen). En de vogels zullen het ook zeker waarderen als je uitgebloeide bloemen laat staan, want daarin zitten de zaden verborgen die ook een belangrijk deel van het vogelvoedsel vormen. Bij ons zie ik elk jaar vogels bij de zaden van de rode zonnehoed, de kogeldistel, judaspenning en natuurlijk de zonnebloem. Het is een prachtig gezicht om een Vink of Koolmees op een stengel te zien zitten terwijl ze de zaden proberen te bemachtigen. Ook afgevalen bladeren kun je het beste laten liggen want daarmee kunnen Merels zich heerlijk uitleven omdat er allerlei insecten onder te vinden zijn.

Nestgelegenheid

Minder voor deze tijd van het jaar, maar toch goed om nu ook alvast aan te denken zijn plaatsen waar vogels hun nest kunnen maken. De meest voor de hand liggende nestplaatsen zijn nestkasten. Zorg dat deze voor de winter weer helemaal schoon en fris zijn, zodat er geen ziektes door verspreid worden en zodat de vogels deze kasten alvast als winterhuisvesting kunnen gebruiken. Er zijn natuurlijk ook heel veel vogels die niet in kasten broeden, dus daarvoor moet je hele andere plaatsen creëren, of gewoon behouden. De meeste plaatsen ontstaan vanzelf als je niet te netjes bent. Stapel het snoeihout eens een keertje op, ergens achter in de tuin, dit geeft een perfecte nestgelegenheid voor diverse vogeltjes, zoals de Heggemus en Roodborst. Ook wild uitgegroeide klimplanten zijn erg favoriet bij vogels zoals het Winterkoninkje, de Vink en de Merel. Wij hebben twee kamperfoelies die tegen een rozenboog aan groeien waar al twee jaar achter elkaar diverse vogels in gebroed hebben en ook onze blauwe regen die wat wild tegen de muur aangroeit is een favoriete plek voor meerdere vogels. Voor de grotere en wildere tuinen is het ook mogelijk om siergrassen flink uit te laten groeien tot een wilde pol of om bijvoorbeeld hoge brandnetels te laten staan, want hier nestelen vogels zoals de Tjiftjaf, Fitis en Tuinfluiter graag in.

Samenvattend zou je kunnen zeggen, wees niet te netjes. Geef de natuur de kans om het zelf te regelen en je zult zien dat je veel meer vogels in de tuin krijgt.

Jolanda Rutten

Werkgroep VLU, programma 2003-2004

Deze werkgroep, die we delen met het IVN-Uden, houdt zich bezig met het behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen in en om Uden. Een vaste groep personen maakt de plannen en plant de werkdagen in. Het is een misverstand dat deze personen alleen de werkdagen uitvoeren. De werkdagen zijn er voor alle leden van de Vogelwacht en het IVN.

De volgende werkdagen staan het komende seizoen 2003-2004 op het programma:

Aanplant Goorkens/Lankes op 1-11-2003, aanvang 9.00 uur.

Op deze dag vinden overal in Nederland natuurwerkdagen plaats. Een initiatief van Landschapsbeheer Nederland. Ook wij doen hieraan mee. Gemeente Uden heeft het gebied rond Goorkens/Lankes bestemd tot industriegebied. Om toch een aardige inbedding in het landschap te krijgen wordt het hele terrein omzoomd met heggen en houtwallen. Vandaag maken wij een symbolisch begin. Iedereen die maar enigszins een schop kan hanteren is van harte uitgenodigd. Meer informatie over de landelijke dag is te vernemen op de internetsite www.natuurwerkdag.nl.

Wilgen knotten Kooldert op 13-12-2003, aanvang 9.00 uur.

Al heel lang geleden hebben we Kooldert geadopteerd. Door onze werkzaamheden is dit, helaas te kleine pareltje, nog steeds de moeite waard. Wilgen knotten is zwaar werk. Vele handen zijn nodig om de pruiken van de wilgen te verwijderen en de takken op repen te leggen. Onze werkzaamheden worden beloond, na enkele jaren heeft de wilg weer een mooie pruik gevormd, waarin veel vogels zich schuil houden. Hopelijk dat het steenuiltje weer komt broeden door onze activiteiten.

Wilgen knotten Patrijsweg op 27-12-2003, aanvang 9.00 uur.

Wat voor Kooldert geldt is ook hier van toepassing. We hebben weer vele handen nodig om deze klus te klaren. Na het vele zit- en eetwerk van de kerstdagen is het heerlijk om het luie zweet en de kilo's er weer uit te werken. Kom dus!!

Terugzetten elzensingel Kooldert op 10-1-2003, aanvang 9.00 uur.

Ook weer een grote klus. Door het telkens snoeien van de elzen ontstaan dichte struiken, die zeer in trek zijn bij de Vinkachtigen. Sijzen, Kepen en Vinken zijn ons dankbaar voor het werk wat we hier uitvoeren.

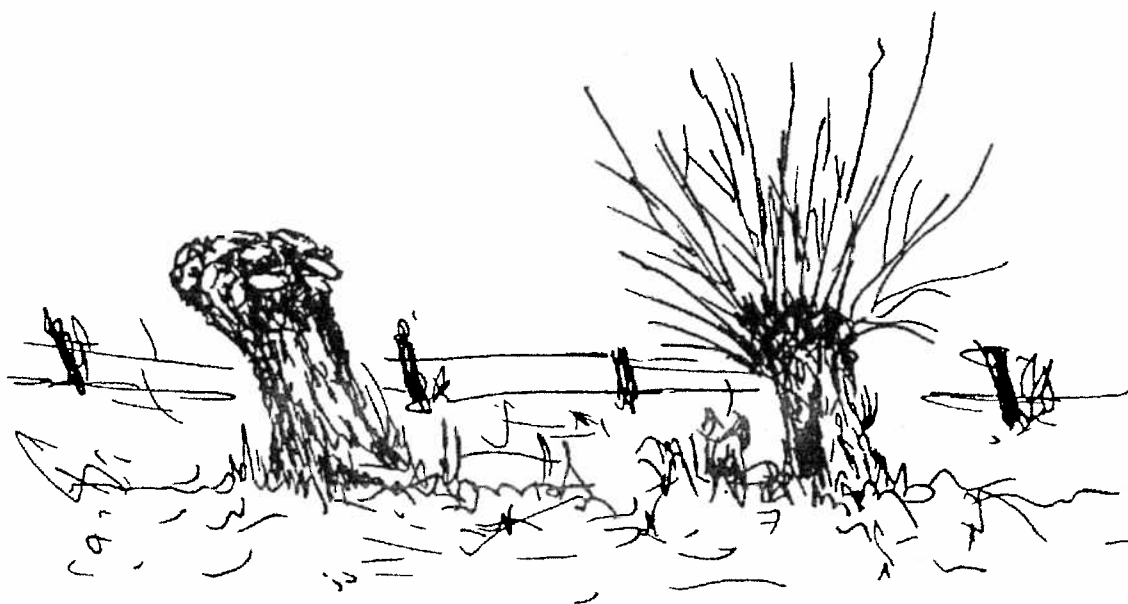
Terugzetten eikensingel Hooistraat op 14-2-2003, aanvang 9.00 uur.

Van oudsher werden singels gekoesterd door de boeren. Deze singels brachten stelen voor het gereedschap voort en hout om de oven te bakken en de was te doen. Maar deze singels zijn ook zeer in trek bij vogels en insecten. Door de ruilverkavelingslag zijn helaas vele singels opgeruimd. In Uden zijn nog een aantal singels te vinden, echter het noodzakelijke onderhoud ontbreekt op vele plaatsen. De singels beginnen uit te groeien en wat overblijft zijn enkele bomen. Ook leuk, maar toch minder interessant voor de vogels dan zo'n dichte struikpartij. Wij hebben de singel aan de Hooistraat geadopteerd om de gemeente en Staatsbosbeheer te laten zien hoe het moet. Helaas is onze prikkeling nog niet op grote schaal overgenomen. Nog circa twee seizoenen te gaan en we kunnen weer bij af beginnen. Het is hier mooi te zien hoe in de loop der jaren zo'n singel weer aangroeit.

Uiteraard hebben we als werkgroep nog meer activiteiten gepland. Bovengenoemde zijn echter de activiteiten waarbij de inzet van zoveel mogelijk leden gewenst is. Vele handen maken licht werk is hier van toepassing. De laatste jaren zien we een lichte vermindering van het aantal vrijwilligers. Vandaar dat ik een dringend beroep doe op iedereen, maak enkele uren vrij en help mee. Het is (ont)(in)-spannend werk, met een verrijking van de natuur.

Iedereen kan direct naar de plaats van bestemming gaan, rond negen uur zijn er altijd vrijwilligers aanwezig, dus die kun je niet missen.

Jan-Willem Hermans

Broedsucces op het Hemelrijk!

We hadden er een hard hoofd in, toen we (Jan Verhoeven en ondergetekende) half juni het Hemelrijk opliepen voor de inventarisatie van de oeverzwaluwen; afgelopen jaren konden we het aantal broedende oeverzwaluwen op twee handen tellen...

Vele redenen bedacht waarom het zo slecht ging met de oeverzwaluwen op het Hemelrijk, te veel riet voor de wand, of de recreatiedruk te hoog, te droog in Afrika tijdens de overwintering? Allerlei redenen waren de revue gepasseerd, maar eenmaal bij de wand aan het controleren bleek dat er maar liefst 42 broedpaartjes aanwezig waren!!

Ook de 20^e augustus, de tweede telling, kwamen we op een 39 broedpaartjes uit, totaal dus maar liefst 81 broedsels. De laatste keer dat we boven dit aantal kwamen was in 1995 totaal 166 broedsels. De stand van de oeverzwaluwen kan per jaar sterk schommelen, hier de landelijke gegevens per decennia:

- 1960 25.000 broedparen;
- 1970 5.000 tot 8.000 broedparen;
- 1980 3.500 broedparen;*
- 1990 8.000 tot 12.000 broedparen;
- 2000 32.000 broedparen.

* Dieptepunt inde jaren tachtig door het verdwijnen van broedgelegenheid in combinatie met droogte in het overwinteringsgebied.

De laatste jaren wordt er meer zand gewonnen voor bouw en wegen etc., mede daardoor meer nestgelegenheid. Deze kolonies worden ook beter beschermd; na “onze” oeverzwaluwenwand zijn er in Nederland veel kunstmatige wanden bijgekomen.

Tijdens een wandeling in de nazomer op het Hemelrijk zag ik een groep oeverzwaluwen van wel 250 tot 300 stuks boven de naastgelegen weilanden. Samen met vele boerenzwaluwen leverde dat een prachtig schouwspel op. Ga ook eens kijken volgend jaar en je bezoek wordt waarschijnlijk beloond! Velen weten al dat we er misschien een oeverzwaluwenwand bij krijgen, hier over een volgende keer meer.

Coördinator Werkgroep Oeverzwaluwen,
Marc Poulussen

"WORDEN JULLIE NOU NIET GÈK
VAN DIE VOGELS, DE HELE DAG?"

Ingezonden door Leo Ballering

Vogelwacht - Winkel

Kijk eens goed in de winkel van de Vogelwacht. Er zijn altijd wel mensen in uw omgeving die u kunt verrassen met één van de onderstaande cadeaus en/of praktische middelen. U steunt daarmee tevens het werk van Vogelwacht Uden e.o.

De doelstelling van de winkel:

- Door verkoop van boeken, kaarten, cassettes en Cd's met vogelgeluiden steeds meer mensen kennis en interesse bijbrengen voor het vogelleven.
- Door verkoop van nestkasten de vogels helpen bij het vinden van nestelplaatsen in de broedperiode. Het is bekend dat de huidige samenleving het vinden van genoemde plaatsen in de vrije natuur zeer bemoeilijkt. De prachtige zomer loopt op een eind en daarmee staan kou en regen weer voor de deur. Hunger en kou doen veel vogels sterven. We kunnen helpen door het geven van voedsel in zeer slechte omstandigheden, maar het geven van onderdak is een permanente hulp. Als dan in het nieuwe voorjaar de meesjes uitvliegen geeft u dat een dubbel prettig gevoel.

Adviezen:

- Er is geen bos bloemen denkbaar die het qua levensduur kan opnemen tegen geluidsband of nestkast. Ook het handzame (rode) vogelherkenningsboekje van Peter Hayman doet het heel goed op verjaardagspartijtjes!
- Maak aspirant vogelaars attent op de mogelijkheden van de winkel bij aanschaf van een vogelboek.

Meer willen weten over vogels? De winkel kan u daarbij helpen:

- Bedreigde vogels € 1,00
- Ja, natuurlijk in vogelvlucht € 4,50
- Vogels van Midden Brabant € 4,50
- Het "rode" boekje van Peter Hayman (herkenning van vogels) € 9,50
- Eerste hulp aan dieren € 2,25
- Wintervoeding vogels € 1,00
- Roek en de landbouw € 1,00
- De Lepelaar € 13,50

Andere artikelen:

- Cd's met vogelgeluiden (deel 1,2 en 3) per deel € 11,50
- Vogelmobiel € 2,25
- Postpapier met afbeelding van een eend/uil € 3,85
- Telefoonklappers € 1,25
- Raamstickers (ter voorkoming van vogelbotsingen) € 1,50
- Prachtige posters van Blauwe Reiger en IJsvogel € 0,50
- Vogelplaten in diverse maten (Uilen, Zwaluwen, Roofvogels) € 0,50
- Vogelwachtspeeldje (een "must" voor leden) € 5,00
- Nestkasten (tweemaal geleverd met buitenbeits)
 - Kast voor Winterkoning en Matkop € 4,00
 - Kast voor Pimpelmees, Zwarte Mees, Kuifmees, Glanskop € 6,00
 - Kast voor Koolmees, Bonte Vliegenvanger, Ringmus, enz. € 6,00
 - Kast voor Gekraagde Roodstaart en Bonte Vliegenvanger € 6,50
 - Kast voor Grauwe Vliegenvanger € 7,00
 - Kast voor Boomkruiper € 8,00
 - Kast voor Gierzwaluw € 10,00

Suggesties m.b.t. aanpassing en/of uitbreiding van het winkelassortiment zijn bijzonder welkom.

Coördinator:

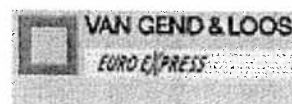
Aad van Toor
Klaroenlaan 1, Uden
Telefoon: 0413-264106 (s.v.p. van tevoren even bellen)

Indien niet aanwezig:

Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28, Uden
Telefoon: 0413-269804

SELEKTVRACHT

dochter van

HEEFT U PAKJES TE VERSTUREN, DIT KAN OOK VIA SELEKTVRACHT DEPOT

Pakjes van 50 gram tot een gewicht van maximaal 12 kg.
Maximale inhoud 100 liter.

Selektvracht depot Uden,
Berna Rutten
Karperdijk 20
5406 PH Uden
Tel. 0413-269372
Fax. 0413-267619
e-mail berna.rutten@12move.nl

*Vraag vrijblijvend inlichtingen
De prijs zal u meevallen! (zeker voor
pakjes die niet in de brievenbus passen)*

Orion Engineering Den Bosch B.V.

Voor technische banen op MTS-,
HTS- of TU-niveau kijk op:

www.oriongroep.nl

Bel voor meer informatie:
Peter Noy, telefoon 073-6149900

E-mail: denbosch@oriongroep.nl

**RIOOL-, REINIGINGS- EN
INSPECTIEBEDRIJF VOOR
GEMEENTE, RIJK EN INDUSTRIE**

Statenweg 31
5428 GD
VENHORST
Tel.: 0492-321405
Fax.: 0492-324375

*Honden & Katten
Speciaalzaak '4Feedt'
Volkelseweg 26
5405 NA Uden*

**Hoogwaardig en volledig
honden- en kattenvoer
en benodigdheden**

Kwaliteit hoeft niet duur te zijn

www.4feedt.nl

o.a.

 Superleer lam & rijst 20 kg 23,85 EUR*

 Krokante brokken 20 kg 18,60 EUR*

* prijzen onder voorbehoud van wijzigingen

Gewoon even bellen:

(0413) 26 63 98 of 06 22 54 73 69

**Gratis bezorgservice in
Uden, Oss, Veghel
en omstreken**

Di. 09.00 - 12.00
Wo. 09.00 - 12.00
Vr. 13.00 - 21.00
Za. 10.00 - 17.00
en ... Op afspraak !

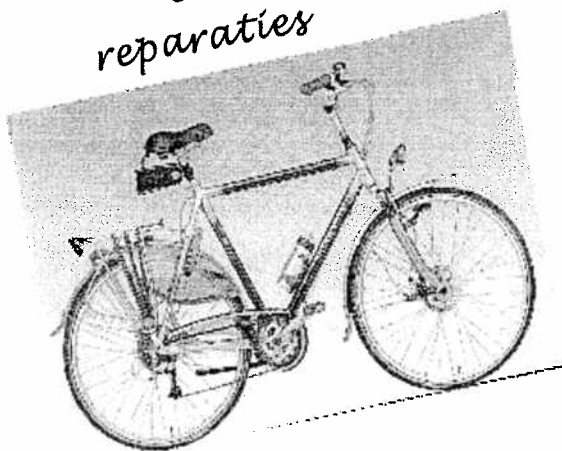

**Ook losse
verkoop**

**14 soorten in
assortiment!**

WIM DE WILT

*Voor al uw
tweewielers
en
reparaties*

Kerkstraat 4 - Uden - 0413-262620

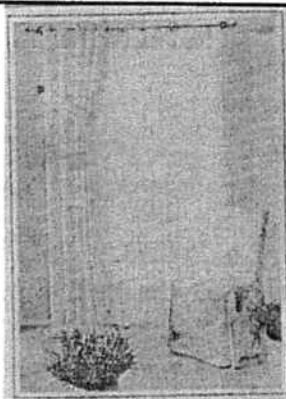

**TUINCENTRUM
UDEN**

**TUINONTWERP
TUINAANLEG &
ONDERHOUD**

Runmolen 104
5404 KT Uden
Telefoon 0413 332131

Piusplein 2
5402 EA Uden
Telefoon
0413-250510

- Tapijt
- Vinyl
- Overgordijnen
- Binnenzonwering
- Behang
- Laminaat

H et Bloemen magazijn

Botermarkt 5
5404 NV Uden
0413-267988

H et Bloemenhuis

Kornetsstraat 6
5402 CN Uden

DENKERS EN DOENERS IN HUISVESTINGADVIES

Huisvesting Consultancy
Milieu & Regelgeving
Bouwprojectmanagement
Beheer & Onderhoud
Outsourcing Services

Raad op maat?
Bezoek www.nibag.nl

Oude Udenseweg 16
5405 PD UDEN
Tel. 0413 - 33 42 00
Fax 0413 - 26 85 05

Duifhuizerweg 8 Tel. 0413 363785
5406 TB Uden Fax 0413 342047

Voor al uw agrarisch
loonwerk

Slagerij Knobbout

Ons bezocht, is kwaliteit gekocht

Drossaard 12, Uden, 0413-267354

FIETS WERELD

COCK ULAND

de fietsenwinkel

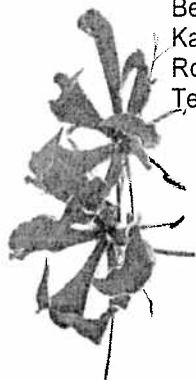
Altijd in beweging!

Drossaard 47
5403 ES Uden
Tel. 0413-267088

Fleurmonde

Bloemenatelier

Voor al uw creatief bloemwerk
Bruidsarrangementen
Bedrijfsabbonementen
Kadoartikelen
Rouwarrangementen
Tevens lid verzendorganisatie

Drossaard 59
5403 ES Uden
Tel. 0413-268628
Fax. 0413-246001

*Onze bakkerswinkels en bezorgdiensten
staan voor kwaliteit in brood en
banket, in Beek en Donk, Boekel,
Gemert, St. Anthonis, Uden en wijde
omgeving.*

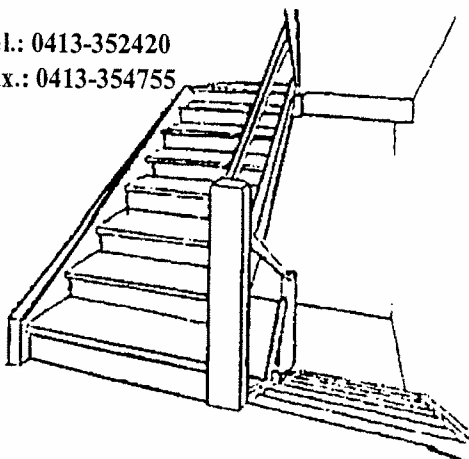
St. Josephplein 5 - Venhorst
Drossaard 57 - Uden
Tel.: 0413 - 268517

Th. Peters Machinale Timmerwerken

Het juiste adres voor kozijnen en trappen

Dorshout 6b
5462 GL VEGHEL

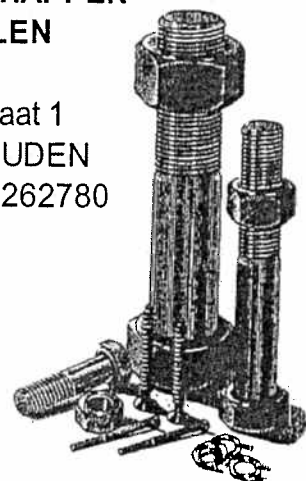
Tel.: 0413-352420
Fax.: 0413-354755

snijders metaal

IJZERWAREN
GEREEDSCHAPPEN
METALEN

Kapelstraat 1
5401 EC UDEN
Tel.: 0413 - 262780

De Bruin
verzekeringen

Velmolenweg 87, 5401 HL Uden
Telefoon (0413) 330 999, Telefax (0413) 253 204
Website www.debruin.nl
e-mail info@debruin.nl

Alle verzekeringen
en financiële diensten

kaas & natuurvoeding

de sprokkel

- natuurvoeding
- kaas
- delicatessen
- dieet

www.desprokkel.com

Kastanjeweg 171
5401 GW Uden
Tel. 0413-271491
Fax. 0413-248145
E-mail: sprokkel@planet.nl

Laat uw digitale bestanden
gratis afdrukken

WWW.JETTEN.NL

Meld je aan op onze printservice
en je ontvangt 5 gratis afdrukken.
(1 aanmelding per huishouding)

FUJIFILM
DIGITAL
IMAGING
SERVICE **FOV**

JETTEN FOTOGRAFIE

VOOR SPORTIEVE KLEDING

W&L BRESSERS
mannenmode

Marktstraat 12
5401 GH Uden
Tel. 0413-262568

Beschermen helpt. Helpt u mee?

**Want één op de vijf
vogels wordt nog
bedreigd!**

De ooievaar is terug. Dat is natuurlijk
goed nieuws. Maar zowel in Nederland
als Wereldwijd groeit de Rode Lijst
van bedreigde en kwetsbare
vogelsoorten nog steeds.
Help mee, word lid en
ontvang gratis een
Zakids Vogels of
een Nestkast als
welkomst-
cadeau.

Vogelbescherming
NEDERLAND

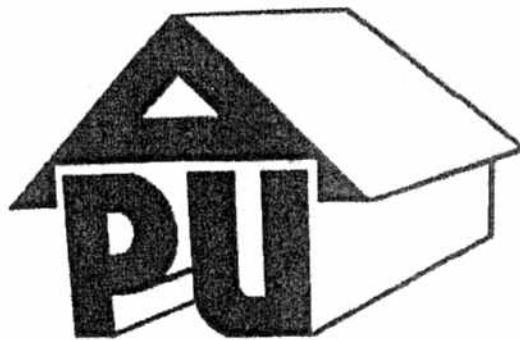
Ja, ik word lid voor f40,- per jaar (65+: f27,50) en ontvang
elke 2 maanden gratis het tijdschrift VOGELS en één van de
welkomstcadeaus. Hiernaast heb ik mijn keuze aangekruist.

Dhr./Mevr. _____

Adres: _____

Postcode: _____ Plaats: _____

Stuur deze bon naar Antwoordnummer 1974, 3700 WB Zeist.
Postzegel hoeft niet, mag wel.

JAN PEERENBOOM

Aannemingsbedrijf
Jan Peerenboom B.V.
Volkelseweg 6
5405 NA Uden
tel: (0413) 26 37 40
fax: (0413) 25 18 60

ACTIVITEITEN WERKGROEPEN VOGELWACHT UDEN

HET BESTUUR

Het bestuur verzorgt de algehele coördinatie van de vereniging, zij stimuleert tal van activiteiten en legt contacten met derden. Tevens organiseert het bestuur de ledenactiviteiten, zoals excursies, cursussen en dialezingen. Genoemde activiteiten worden mede uitgevoerd door middel van een aantal werkgroepen, te weten:

■ WERKGROEP INVENTARISATIE

De werkgroep Inventarisatie organiseert diverse vogeltellingen in de Maashorst. Genoemde inventarisaties hebben tot doel een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de vogelstand in een bepaald gebied. De verkregen informatie wordt ter beschikking gesteld aan het SOVON, Staatsbosbeheer en Gemeentes. Zij gebruiken de informatie ten behoeve van beheersplannen voor de Maashorst en de Wijstgronden.

Coördinator Peter van de Braak, telefoon: 0413-253586

■ WERKGROEP OEVERZWALUWEN

Sinds 1986 heeft de Vogelwacht een kunstmatige oeverzwaluwenwand op de voormalige grindafgraving "Hemelrijk" te Volkel. Men houdt zich bezig met de inventarisatie en registratie van de daar broedende oeverzwaluwen. Daarnaast wordt regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de oeverzwaluwenwand en observatiehut. Op verzoek is een gratis brochure verkrijgbaar met daarin alle details over de bouw e.d.

Coördinator Marc Poulussen, telefoon: 0413-274046

■ WERKGROEP UILEN

Het plaatsen en onderhouden van nestkasten in kerken, boerderijen en schuren is een van de belangrijkste taken van deze werkgroep. Momenteel heeft de werkgroep de beschikking over ca. 40 kerkuilenkasten, die verdeeld zijn over Uden, Volkel/Odiliapeel en Boekel/Venhorst. Alle broedgegevens worden geregistreerd en aan de betreffende instanties doorgegeven. Daarnaast het geven van advies aan belangstellenden.

Coördinator John Hermans, telefoon: 0413-272777

■ WERKGROEP NESTKASTEN

Deze werkgroep verschaft nestgelegenheid aan vogels en dan met name hollenbroeders, zoals koolmees, pimpelmees en zwarte mees, gekraagde roodstaart, vliegenvanger etc. Dit gebeurt door diverse soorten nestkasten te maken en op geschikte locaties te bevestigen. Op dit moment heeft de werkgroep het beheer over ruim tweehonderd nestkasten. Tevens het inventariseren en administreren van broedgevallen.

Coördinator Harry van Dijk, telefoon: 0413-273307

■ WERKGROEP STOOTVOGELS

Naast het inventariseren van een zestal soorten stootvogels, welke in de Maashorst voorkomen, wordt aandacht besteed aan het maken en plaatsen van nestkasten of horsten, alsmede het controleren en registreren ervan. Verder is het doorgeven en assisteren bij het ringen van de jongen ook een taak van de groep. Het betreft hier voornamelijk de buizerd, havik, sperwer, torenvalk, wespindief en boomvalk.

Coördinator Piet van der Voort, telefoon: 0413-263292

■ WERKGROEP CLUBBLAD / PUBLICITEIT

Een belangrijk communicatiemiddel binnen de Vogelwacht is "Het Bruuijsel". Dit clubblad wordt vier maal per jaar uitgebracht. Hierin is veel te lezen over de diverse activiteiten binnen de vereniging. Verder verzorgt de werkgroep alle publiciteit rondom de activiteiten die op touw worden gezet. Dit resulteert in diverse berichtgevingen in de dag- en weekbladen, kabelkranten, radio en televisie.

Coördinator Peter Noy, telefoon: 0413-251691

■ WERKGROEP VRIJWILLIG LANDSCHAPSBEHEER UDEN

Deze werkgroep is een gezamenlijke activiteit van het I.V.N. en Vogelwacht Uden. Zij houdt zich bezig met behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen in de omgeving van Uden. Hiertoe worden o.a. wilgen geknot, elzensingels teruggezet en poelen gegraven. Tevens maakt het V.L.U. onderdeel uit van de Stichting Udense Kersenboomgaard. Zij onderhoudt een kersenboomgaard aan de Patrijsweg te Uden.

Coördinator Willem Peters, telefoon: 0413-252529

■ WERKGROEP JEUGDNATUURGROEP UDEN E.O.

Binnenkort start een nieuwe Jeugdnatuurgroep, een zelfstandige werkgroep binnen Vogelwacht Uden. Zij is bedoeld voor jongeren vanaf acht jaar en heeft als doel de jeugd kennis te laten maken met alle facetten van de natuur. Een keer per maand trekt men het veld in om naar vogels te kijken, bomen te herkennen of paddestoelen te zoeken. Men tracht het besef en waardering voor de natuur bij de jeugd te vergroten.

Coördinator Peter van de Braak, telefoon: 0413-253586

